

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

Daňová hlediska podnikání v rámci sdílené ekonomiky

Bakalářská práce

Studijní program: B6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: 6208R085 – Podniková ekonomika

Autor práce: **Lucie Somolíková**

Vedoucí práce: Ing. Martina Černíková, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Lucie Somolíková**
Osobní číslo: E16000560
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: B6208R085 – Podniková ekonomika
Zadávající katedra: katedra financí a účetnictví
Vedoucí práce: Ing. Martina Černíková, Ph.D.
Konzultant práce: Jarmila Procházková
účetní, jednatelka firmy FaO Finance s. r. o.

Název práce: **Daňová hlediska podnikání v rámci sdílené ekonomiky**

Zásady pro vypracování:

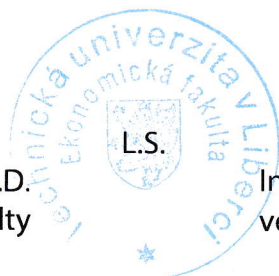
1. Stanovení cílů práce.
2. Základní atributy sdílené ekonomiky.
3. Druhy sdílení, akcelerátory sdílené ekonomiky.
4. Sdílená ekonomika v mezinárodním podnikatelském prostředí.
5. Daňová problematika a regulace sdílené ekonomiky v prostředí ČR.
6. Shrnutí problematiky a formulace závěrů.

Seznam odborné literatury:

- BELK, Russell. 2016. Why Not Share Rather Than Own? *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*. **611**(1): 126-140. ISSN 0002-7162.
- BOTSMAN, Rachel a Roo ROGERS. 2010. *What's mine is yours: the rise of collaborative consumption*. New York: Harper Business. ISBN 9780061963544.
- FELSON, Marcus a Joe L. SPAETH. 2016. Community Structure and Collaborative Consumption: A routine activity approach. *American Behavioral Scientist*. **21**(4): 614-624. ISSN 0002-7642.
- PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. 2017. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?* Praha: Wolters Kluwer. ISBN 9788075528742.
- PROQUEST. 2018. Databáze článků ProQuest [online]. Ann Arbor, MI, USA: ProQuest. [cit. 2018-09-30]. Dostupné z: <http://knihovna.tul.cz/>

Rozsah práce: min. 30 normostran
Forma zpracování: tištěná / elektronická
Datum zadání práce: 1. října 2018
Datum odevzdání práce: 31. srpna 2020

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan Ekonomické fakulty

Ing. Martina Černíková, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2018

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že texty tištěné verze práce a elektronické verze práce vložené do IS STAG se shodují.

18. 4. 2019

Lucie Somolíková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce, paní Ing. Martině Černíkové, Ph.D., za odborné vedení a dohled, cenné rady, věcné připomínky, podporu a věnovaný čas. Dále bych chtěla poděkovat své rodině a nejbližším přátelům za podporu během celého studia.

Anotace

Tato bakalářská práce se věnuje aktuálnímu tématu sdílené ekonomiky a daňovým aspektům této problematiky. V teoretické části je zkoumána podstata sdílené ekonomiky a hlavní oblasti sdílení. Pozornost je také věnována členění sdílené ekonomiky a jejím akceleratorům. Praktická část se zabývá sdílenou ekonomikou v rámci evropského kontextu a v rámci České republiky. Analyzuje její rozsah a regulaci. Zkoumá daňovou problematiku sdílené ekonomiky a s ní spojenou současnou legislativu platnou v prostředí České republiky. V závěru práce jsou modelovány efekty tohoto fenoménu v kontextu daně z příjmů fyzických osob, daně z přidané hodnoty, sociálního a zdravotního pojištění a místních daňových poplatků. Případová studie se zabývá společností Airbnb a zkoumá zdanění poskytovaných služeb z hlediska poskytovatele.

Klíčová slova

sdílená ekonomika, sdílená spotřeba, sdílení, služby sdílené ekonomiky, regulace sdílené ekonomiky, akcelerátory sdílené ekonomiky, daňová problematika, daň z příjmů fyzických osob, daňové úniky

Annotation

Tax aspects of business within a shared economy

This bachelor thesis deals with the current topic of a shared economy and tax aspects of this problematic. In the theoretical part there are being examined the essence of the shared economy and the main areas of sharing. Attention is also paid to the division of the shared economy and its accelerators. The practical part deals with the shared economy within the European context and within the Czech Republic. It analyzes its scope and regulation. It examines the tax problematic of the shared economy and the current legislation in the Czech Republic. In the conclusion, there are modeled the effects of this phenomenon in the context of personal income tax, value added tax, social and health insurance and local tax charges. The case study deals with the company Airbnb and examines the taxation of services provided by the provider.

Key Words

shared economy, collaborative consumption, sharing, shared economy services, shared economy regulation, shared economy accelerators, tax problematic, personal income tax, tax evasion

Obsah

Seznam ilustrací.....	9
Seznam tabulek.....	10
Seznam zkratk.....	11
Úvod.....	12
1. Sdílená ekonomika.....	13
1.1. Služby sdílené ekonomiky.....	16
2. Členění a akcelerátory sdílené ekonomiky.....	22
2.1. Akcelerátory sdílené ekonomiky.....	23
3. Sdílená ekonomika v evropském kontextu.....	26
3.1. Nejvýznamnější služby v rámci EU.....	28
3.2. Sdílená ekonomika v ČR.....	30
3.3. Regulace sdílené ekonomiky.....	33
4. Sdílená ekonomika v kontextu daňové legislativy ČR.....	37
4.1. Dopady daně z příjmů.....	37
4.2. Dopady ostatních daní.....	40
4.3. Případová studie daňové optimalizace – situace Airbnb.....	42
Závěr.....	46
Seznam odborné literatury.....	48

Seznam ilustrací

Obrázek 1: Podíl sdílené ekonomiky na HDP (%)	27
Obrázek 2: Objem sdílené ekonomiky (miliard EUR)	28
Obrázek 3: Trh s ubytováním v ČR.....	33
Obrázek 4: Trh s ubytováním v Praze	33

Seznam tabulek

Tabulka 1: Sdílená ekonomika ve světě a v ČR: Přehled nejdůležitějších firem	32
Tabulka 2: Předpoklad případové studie	42
Tabulka 3: Komparace odvodů státu analyzované studie	44

Seznam zkratek

CZ – CPA	Klasifikace produkce
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
HDP	Hrubý domácí produkt
OBZP	Osoba bez zdanitelných příjmů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
ZTP/P	Zvlášť těžké postižení s průvodcem

Úvod

Sdílená ekonomika během posledních let začala být využívána subjekty i v České republice. Rozmach sdílené ekonomiky zapříčinil rozvoj moderních mobilních technologií a internetových služeb a s tím spojené efektivní propojení nabídky s poptávkou. Čím dál více lidí a čím dál častěji si věci půjčují a sdílí je s ostatními, místo toho, aby je nakupovali a vlastnili. Téměř každý zná dnes společnosti Airbnb či Uber a hodně lidí je i využívá. Tyto společnosti jsou však těmi nejznámějšími a hlavními poskytovateli sdílených služeb, ovšem existuje mnoho dalších služeb v oblasti sdílené ekonomiky. I v České republice stoupá význam sdílené ekonomiky především v ubytovacích službách, kde nejznámější platformou je Airbnb, a v dopravě, kde je hlavním zástupcem společnost Uber. Jelikož je téma sdílené ekonomiky poměrně nové, není ještě v ekonomickém prostředí pevně zakotveno a nastávají otázky a s tím spojené problémy, jak sdílenou ekonomiku legislativně uchopit a jestli a jakým způsobem ji regulovat či nechat prostor samoregulaci a vůbec do ní nezasahovat. Sdílená ekonomika také právě z důvodu nedostatečných či spíše nejasných legislativních opatření často spadá do zóny tzv. šedé ekonomiky.

Cílem této bakalářské práce je zkoumat sdílenou ekonomiku, druhy sdílení a akcelerátory sdílené ekonomiky. Analyzovat sdílenou ekonomiku v mezinárodním podnikatelském prostředí a v prostředí České republiky. Prozkoumat daňovou problematiku a regulace sdílené ekonomiky v prostředí ČR.

V rámci teoretické části byla sdílená ekonomika definována a byly představeny její typy a zmíněné příklady daných typů, druhy členění z hlediska aktérů a akcelerátory sdílené ekonomiky, které napomáhají jejímu rozmachu. V další části bakalářské práce je sdílená ekonomika zkoumána v Evropském kontextu, kde je vyčíslena velikost sdílené ekonomiky v rámci EU a jejích některých členských států a jsou zde identifikováni nejvýznamnější poskytovatelé služeb sdílené ekonomiky v EU. Práce analyzuje rozsah sdílené ekonomiky na území České republiky a zkoumá rozsah její regulace.

Dále se zabývá sdílenou ekonomikou v kontextu daňové legislativy ČR a dopadům na odvody daně z příjmů, DPH, sociálního a zdravotního pojištění a odvodům daňových místních poplatků. V rámci praktické modelové studie, která se zabývá platformou Airbnb v Praze, práce identifikuje dopady uplatnění, respektive neuplatnění daňové legislativy. V závěru dochází práce k možnosti potenciálních daňových úniků a jejich vyčíslení v rámci analyzované případové studie.

1. Sdílená ekonomika

Sdílená ekonomika není jednoznačně definována, jelikož se jedná o poměrně novodobé a stále se rozvíjející téma. Podle Cambridgeského internetového slovníku (2018) lze tento pojem definovat jako *„ekonomický systém, který je založen na sdílení majetku a služeb, a to buď zdarma, nebo za úplatu, obvykle prostřednictvím internetu.“*

Jsou uváděny různé podoby definice sdílené ekonomiky, nejčastějšími jsou collaborative economy (společná ekonomika), collaborative consumption (společná spotřeba), sharing economy (sdílená ekonomika) a peer economy (Rogers, 2010).

Collaborative economy

Collaborative economy (společná ekonomika) je podle Rogerse (2010) definována jako: *„Ekonomika založená na distribuovaných sítích propojených jednotlivců a komunit versus centralizované instituce, které mění, jak můžeme vyrábět, konzumovat, financovat a učit se.“*

Tato ekonomika se soustředí na změnu dynamiky poptávky a nabídky na trhu, přičemž se vyhýbá tradičním zprostředkovatelům. Platformy společné ekonomiky jsou zaměřeny těmito směry:

- 1) výroba
- 2) spotřeba,
- 3) finance a
- 4) vzdělávání (Selloni, 2017).

Výrobou se rozumí návrh, výroba a distribuce zboží prostřednictvím webových stránek vytvořených k tomu určených. Jednou z využívaných platform v rámci výroby je společnost Quirky. Jedná se o webové stránky, které sdružují komunitu jednotlivců. Na těchto stránkách mohou mezi sebou jednotlivci vzájemně sdílet své nápady a vynálezy. Následně lidé mohou hlasovat, zda se jim daný nápad líbí či nikoliv. Na základě těchto hodnocení se může společnost rozhodnout pro výrobu určitého výrobku a následnému uvedení na trh (Botsman, 2013).

Spotřeba je založena na maximálním využití již nepotřebného nebo nevyužívaného hmotného i nehmotného majetku prostřednictvím efektivních modelů přerozdělování a sdíleného přístupu. Typickou platformou spotřeby je společnost Airbnb, která poskytuje

pronájem ubytování lidem, kteří hledají místo k pobytu. Výhodou je skutečnost, že jednotlivci mohou pronajímat i jednotlivý pokoj ve svém domě a tím vydělat na svém, jinak nevyužitém majetku (Botsman, 2013). Jako další příklad lze uvést platformu Vandebrom, která funguje v Nizozemsku. Lidé zde k nákupu energie využívají místo tradičních zprostředkovatelů nezávislé výrobce energie, kterými jsou jednotlivé domácnosti, které si energii vyrábějí sami pomocí solárních panelů (Vandebrom, 2018).

Finance představují individuální a daňové investiční modely, které decentralizují financování. Jedná se o poskytování půjček mezi osobami navzájem a vynechává se zde klasický zprostředkovatel – banka. Příkladem je společnost Zapa, která je vedoucí platformou poskytující peer-to-peer půjčky a která pracuje na základě sjednocení jednotlivých spořitelů a dlužníků bez využití banky jakožto zprostředkovatele (Botsman, 2013).

Posledním směrem je vzdělávání, které představuje různé otevřené vzdělávací modely a modely osobního učení, které demokratizují vzdělávání. Existuje mnoho platforem, kde nalezneme širokou škálu nabídek různých online kurzů či platformy na kterých se lidé mohou vzájemně podělit o své dovednosti a učit se jeden od druhého. Příklady takových platforem jsou Skillshare nebo Coursera. Na Courseře lidi vyučují fakulty z nejlepších univerzit po celém světě a vytvářejí tak otevřený přístup ke vzdělání, které by bylo jinak pro privilegované (Botsman, 2013).

Collaborative Consumption

Collaborative consumption (společná spotřeba) je „*ekonomický model založený na sdílení, výměně, obchodování nebo pronájmu produktů a služeb, prostřednictvím vlastnictví. Jedná se o znovuobjevení nejen toho, co spotřebováváme, ale i jak to spotřebováváme.*“ (Selloni, 2017).

Způsoby sdílení z hlediska aktérů

Aby byly další definice sdílené ekonomiky srozumitelné, je potřeba nejdříve uvést jakými způsoby se sdílená ekonomika může sdílet. Podle Puschmanna a Alta (2016) se dají oblasti sdílené ekonomiky dělit podle aktérů, kteří se podílí na sdílení. Rozlišuje sdílení na způsoby peer-to-peer, business-to-consumer a business-to-business.

Peer-to-peer (person-to-person, P2P) je způsob sdílení, kde jsou jednotlivci vlastníky sdílených produktů a sdílí je mezi sebou navzájem. Věci si půjčují a předávají bez prostředníka, případně pomocí využití internetových služeb (Puschmann, 2016). Příkladem P2P sdílení je společnost Airbnb.

Business-to-consumer (B2C) je varianta sdílení, kde je vlastníkem sdílených produktů instituce, které nabízí svým zákazníkům a zároveň zajišťuje u těchto sdílených produktů pohodlné transakce mezi jejich uživateli (Puschmann, 2016). Patří sem například společnost Zipcar.

Business-to-business (B2B) je druh sdílení, které probíhá mezi dvěma firmami či institucemi. Jedná se zde o způsob efektivního vzájemného sdílení nevyužitých firemních prostor či vybavení za úplatu (Puschmann, 2016). Jako příklad lze uvést internetovou platformu Liquidspace, jejíž podstata spočívá pouze ve zprostředkování transakce. Sdílení již probíhá mezi dvěma zainteresovanými stranami, tudíž mezi vlastníkem a pronajímatelem. Samotná platforma tedy není vlastníkem sdílených aktiv.

Sharing economy

Pojem sharing economy (ekonomika sdílení) vysvětluje Selloni (2017) jako „*ekonomický model založený na sdílení nevyužitých aktiv, od prostorů po dovednosti výměnou za peněžní nebo nepeněžní odměny. V současné době se o ní hovoří v souvislosti s P2P trhem, ale stejná příležitost se skrývá také v B2C modelech.*“

Peer economy

Peer ekonomika je založena na typu sdílení peer-to-peer (person-to-person, P2P), které je popsáno v následující kapitole zabývající se druhy sdílení. Botsmanová (2013) peer ekonomiku označila jako „*osobní trhy, které usnadňují sdílení a přímý obchod s majetkem založené na peer důvěře.*“

Pais a Provasi (2015) tento pojem definují následovně: „*Peer-to-peer ekonomika je ekonomika, která se týká zboží, které je také nedostatečně využíváno, ale které je nabízeno přímo jejich vlastníky.*“

Jak již bylo zmíněno na začátku této kapitoly, sdílená ekonomika nemá ucelenou jednotnou definici, jelikož je s ní spojeno několik pojmů, které byly v této kapitole vysvětleny. Rachel Botsmanová (2013) uvádí, že je pochopitelné, že se dané pojmy

míchají, jelikož existují silné společné rysy a výhody, které tvoří základ všech výše uvedených podobných, ale odlišných myšlenek.

1.1. Služby sdílené ekonomiky

Služby sdílené ekonomiky pronikají do celé oblasti terciárního sektoru - od ubytování, přes dopravu a přepravu, cestovní ruch, finanční služby, vzdělávání až po řemesla a opravy.

Pronájem bydlení a Couchsurfing (sdílené ubytování)

Sdílené ubytování je jedním z nejpopulárnějších typů sdílené ekonomiky. Jedná se o sdílení ubytovacích prostor v podobě celých domů, bytů či pouze samostatných pokojů. Do této kategorie patří jedna z nejznámějších a nejúspěšnějších služeb sdílené ekonomiky, a to již zmiňovaná společnost Airbnb, která působí i v České republice. Tento typ služeb umožňuje nabízet nevyužitý obytný prostor a pronajímat ho zájemcům skrze internetovou platformu, především se jedná o cestovatele (Marek, 2017).

Airbnb funguje na principu propojení nabídky ubytování a pronájmů na jedné straně a zájemců o nabízené služby na straně druhé. Platba za ubytování probíhá bezhotovostně a ve dvou fázích, z důvodu zajištění vyšší bezpečnosti služby pro obě strany. První fáze nastane, když si zájemce o ubytování skrze internetovou stránku či aplikaci zarezervuje pobyt a uhradí ho. V tento moment putují peníze do úschovy Airbnb. Další fáze nastává po úspěšném poskytnutí služby, kdy zákazník opouští ubytování. V tu chvíli uschované peníze u Airbnb přechází k hostiteli. Společnost Airbnb je tedy zprostředkovatelem služby a zajišťuje tím uskutečnění bezpečných peněžních transakcí (Airbnb, 2018)

Myšlenka vzniku služby Couchsurfing vznikla na základě touhy po levném cestování. Služba spočívá na základě vzájemné možnosti poskytnutí ubytování v podstatě kdekoli na světě a je naprosto bezplatná. Jedná se o rozsáhlou sociální síť, kde se jednotliví členové komunity zaregistrují a nabídnou možnost ostatním členům přespát u nich doma výměnou za možnost přespání u někoho ze členů také zdarma. Jelikož se zde jedná o bezplatné ubytování za účelem levnějšího cestování, jak již bylo zmíněno, podoba této služby může spočívat v přespání na gauči či na nafukovací matraci, z čehož pochází samotný název – Couchsurfing (coach – gauč, pohovka). Služba funguje online a v internetovém systému jsou dostupné informace o jednotlivých členech komunity a jejich ohodnocení. Služba je zacílena nejen na možnost bezplatného ubytování, ale také na možnost poznat nové lidi a seznámit se s místními obyvateli. Couchsurfing vznikl v roce 2004, tudíž lze označit za

jednu z prvních služeb sdílené ekonomiky v oblasti bydlení a ubytování. Od jeho vzniku až do současnosti vyrostl do globálních rozměrů. K letošnímu roku 2018 dosahuje komunita počtu přibližně 14 milionů lidí ve více než 200 tisících měst (Couchsurfing, 2018).

Car-sharing (sdílení automobilů)

Car-sharing lze zjednodušeně definovat jako používání automobilu více lidmi. Používá se především v situacích, kdy se z důvodu nízké frekvence využívání automobilu nevyplatí hradit náklady na provoz automobilu pouze jedním uživatelem. V oblasti služeb zaměřených na car-sharing dominují firmy Zipcar, Car2go a v České republice firmy Autonapůl a CAR4WAY (AČC, 2018). Aplikace těchto služeb umožňují najít nejbližší vůz k zapůjčení, který je k dispozici a rovnou si ho vypůjčit. Cena poskytovaných služeb se zde odvíjí buď od doby zapůjčení automobilu, nebo podle počtu ujetých kilometrů. Výhodou těchto služeb je především úspora investičních financí. Car-sharing je také užitečný pro snižování nároků na veřejné prostory, a to snižováním parkovacích míst. Dále je prospěšný pro životní prostředí z důvodu efektivnějšího využívání automobilů pomocí těchto služeb, než ke kterému by docházelo při jejich vlastnictví. Nevýhody pak spočívají v riziku nedostupnosti automobilu v požadovaný čas, nutnosti včasného pečlivého naplánování jízdy či použití konkrétního typu nebo velikosti automobilu a v problému vzdálenosti vozidla ve srovnání se vzdáleností při jeho vlastnictví (Le vine, 2014).

Carpooling (spolujízda)

Carpooling se od car-sharingu liší tím, že zde není sdílen automobil, ale pouze jízda automobilem. Je založen na principu snížení nákladů za cestovné na jednotlivce pomocí dostatečného naplnění kapacity automobilu pro konkrétní jízdu. Tato forma dopravy se začala využívat při dojíždění kolegů ze stejného okolí bydliště do zaměstnání a při podobných příležitostech. V současnosti je carpooling prostřednictvím internetu rozvinut v širokém měřítku. Pomocí internetových platformů řidiči vystaví trasu a čas jízdy, kterou hodlají uskutečnit a zájemci o spolujízdu se k ní mohou přihlásit. Některé společnosti jsou založeny čistě za účelem veřejně prospěšného charakteru, kde se jedná o sdílení nákladů pomocí těchto služeb. Jiné společnosti jsou pak založeny na základě dosažení zisku a fungují tak jako alternativní taxislužby. Typickými společnostmi, které fungují právě jako alternativní taxislužby, jsou například americké firmy Uber a Lyft. Tyto platformy fungují na základě mobilní aplikace, kde si uživatel přivolá nejbližší automobil a následně v ní může sledovat, kde se daný automobil, který je na cestě za ním, již nachází. Uživatel si

může zadat do aplikace i cílovou destinaci, díky čemuž předběžně zjistí přibližnou cenu jízdy. Zároveň může po celou dobu jízdy sledovat trasu, po které řidič jede a kontrolovat tak, zda řidič záměrně neprodlužuje trasu, aby si tak vydělal extra peníze. Mobilní aplikace funguje také tedy jako taxametr a i jako prostředník pro zaplacení jízdného. Při registraci totiž uživatel do aplikace musí zadat číslo své platební karty a peníze z ní se strhnou ihned po dokončení jízdy. Tímto systémem je předcházeno k potencionálním problémům s neplacením zákazníků. To je jedním z důvodů poměrně snadného shánění řidičů. Dalšími důvody je samozřejmě snadná a solidní možnost výdělků, volný časový rozvrh a kromě automobilu prakticky žádné další speciální požadavky. Pro zákazníky je výhodné využívat tyto firmy z důvodu nižších cen oproti taxislužbám a dále z důvodu přehledné a velmi propracované mobilní aplikace (Marek, 2017).

V městském provozu také ale fungují služby, které nejsou zaměřeny na výdělek, ale pouze na cíl omezit hustotu dopravy ve městě. Jedná se o firmy jako Wunder či Waze, které nejsou určené k okamžitému přemístění z bodu A do bodu B, ale lze zde nabízet i poptávat také pravidelnou spolujízdu zejména z práce a do práce. Jejich cílem je umožnit dojíždějícím podělit se na nákladech za naftu či benzín. Odpovídá tomu jednak výše jízdného, ale také omezení počtu jízd za den. Například firma Waze umožňuje uskutečnit pouze dvě jízdy za den, což odpovídá prvotní myšlence spolujízdy, a to využití jízdy skutečně pouze k cestě z práce a do práce. Nedochozí zde tedy ke zneužívání služeb (Waze,2018).

Za podobným účelem je založena i společnost BlaBlaCar, která také umožňuje cestujícím podělit se o náklady na cestovné, avšak tato společnost nepůsobí v městském provozu, ale je navržena na delší vzdálenosti mezi městy. Akvizicí českého Jízdomatu vstoupila společnost BlaBlaCar i do České republiky. Do té doby byl Jízdomat považován za jedničku na českém trhu a byla to nejvyužívanější společnost v oblasti spolujízdy v České republice (Marek, 2017).

Bike-sharing (sdílení jízdních kol)

V oblasti sdílené ekonomiky se v posledních letech začalo rozmáhat i sdílení jízdních kol ve městech. Bike-sharing se v Evropě začal vyvíjet již od počátku 20. století. V dnešní době funguje na základě GPS lokátor, který umožňuje sledovat umístění kol v reálném čase. Díky tomu, je možné kolo po jeho zapůjčení zamknout kdekoli ve městě, jelikož další uživatel ho nalezne pomocí interaktivní mapy, která se zobrazuje prostřednictvím

mobilní aplikace. Na tomto principu funguje například český projekt Rekola, který vznikl v roce 2013 a je velkým hitem v posledních letech. Nyní tento systém funguje v devíti městech v České republice a postupně se rozšiřuje do dalších měst (Rekola, 2018).

Book-swapping (výměna knih)

Jedná se o výměnu knih mezi více lidmi a lze ji uskutečnit mezi přáteli, kolegy z práce, sousedy či prostřednictvím internetu. V dnešní době existuje mnoho způsobů, jakými lze výměnu knih uskutečnit. Nejčastěji se jedná o společenské akce k tomu určené, pořádané nejčastěji knihovnou. Zájemci o výměnu s sebou přinesou minimálně jednu knihu, kterou již nechtějí a mohou ji zde vyměnit za knihu, kterou přinesl zas někdo jiný. Dalším způsobem výměny je ponechání knih na určitých veřejných místech. V České republice se lze například čím dál častěji setkat se sdílením knih v kavárnách, kde si návštěvník kavárny může jakoukoliv knihu vzít výměnou za ponechání své jiné knihy. Na internetu existuje hned několik platform sloužící této oblasti sdílené ekonomiky. Příkladem je česká platforma Knihotoč, která umožňuje sledovat, kde se právě nachází knihy, které uživatel ponechal na veřejném prostranství a jejich další putování (Ondřej, 2012).

Clothes swapping (výměna oblečení)

Výměna oblečení je také velmi oblíbenou formou sdílené ekonomiky a rovněž se dá sdílet různými způsoby. V současné době dochází ke sdílení prostřednictvím internetu, avšak osobní sdílení je také celkem běžnou záležitostí. Nejčastější typ sdílení oblečení, který lze nalézt na internetu, funguje na principu podpory nákupu a prodeje mezi uživateli. Nejedná se tedy o výměnu oblečení, ale o jeho přeprodávání. Příkladem internetové platformy je Freecycle. Jak již bylo zmíněno, ani osobní výměna není žádnou výjimkou. Pořádají se různé večírky za účelem výměny oblečení, které fungují stejně jako akce pořádané v rámci book-swappingu, tudíž lidé přinesou na večírek minimálně jeden kus oblečení, který chtějí směnit a mohou tak učinit s jinými účastníky. V některých zemích se staly velice populárními akce pro těhotné, kde si mezi sebou ženy takto vyměňují své těhotenské oblečení (Orsi, 2009).

Peer-to-peer půjčky

Peer-to-peer půjčky představují poměrně rozsáhlou část v oblasti sdílené ekonomiky. Jedná se o způsob přímého financování mezi lidmi navzájem prostřednictvím internetových stránek. Lidé tak mohou získat finanční prostředky prakticky na libovolný účel, a to i

v případech, kdy by jejich úvěrování bylo bankou odmítnuto. Jelikož se na jednotlivé půjčky skládá hned více investorů, lze takovou půjčku získat poměrně rychle, jelikož každý jednotlivý investor investuje poměrně nízkou finanční částku. Tímto rozprostřením půjčky mezi více investorů rovněž klesá riziko velkých ztrát. V rámci takovýchto platformů nalezneme také hodnocení kredibility potenciálního dlužníka, od kterého se odvíjí míra rizika investice a tím pádem míra úročení dané půjčky. Úroky jsou ovšem mnohem nižší než v bankách, to je také jeden z důvodů, proč jsou tyto půjčky mezi lidmi tak oblíbené (Kagan, 2018). Českou platformou poskytující tento typ služeb je velmi známý portál Zonky (Marek, 2017).

Crowdfunding

Crowdfunding patří do finanční oblasti sdílené ekonomiky a je založen na podobném principu jako peer-to-peer půjčky. Jedná se o získávání finančních prostředků na realizaci určitého projektu, a to především pomocí veřejných sbírek. Nejčastější formou crowdfundingu jsou webové platformy, kde jednotlivci či firma vystaví své nápady na realizaci projektu a ostatní mohou nápad sponzorovat a tím vybrat potřebné peníze pro jeho uskutečnění. U každého projektu je předem stanovena minimální částka, která musí být vybrána pro jeho uskutečnění a také časové omezení, do kdy tak musí být učiněno. V případě nenaplnění cíle jsou vybrané finanční prostředky investorům vráceny. V opačném případě jsou iniciátoři kampaně zavázáni, aby daný projekt uskutečnili. Výhodou crowdfundingu je stejně jako u peer-to-peer půjček snazší dosažitelnost finančních prostředků a také je tento způsob finančně výhodnější. Velkou výhodou je také to, že iniciátoři projektu tímto způsobem mohou získat podstatné informace o poptávce po jejich produktu a následně je využít při případné výrobě, distribuci a pro další účely s tím související. Známým zahraničním portálem poskytujícím tyto služby je Kickstarter. V České republice jsou to pak portály Startovač nebo HitHit (Marek, 2017).

Time banking (časové banky)

Velmi zajímavou oblastí služeb sdílené ekonomiky je Time banking neboli časové banky. Jedná se o vzájemnou výměnu služeb, kde měnou pro využívané transakce je čas. K uskutečňování těchto služeb dochází opět prostřednictvím internetových platformů. Nabízenými službami na těchto portálech jsou v podstatě jakékoliv činnosti. Jedná se například o hlídání dětí, úklid domácnosti nebo různé opravy majetku (Kenton, 2018). V praxi to funguje tak, že registrovaný uživatel, který si na nabízenou činnost někoho

najme, mu nezaplatí formou peněžní odměny, nýbrž časem, který strávil poskytovatel služby vykonáváním práce. Tyto časové jednotky pak uživatelé strádají a směňují je za poskytnutí služeb od jiných zaregistrovaných uživatelů. Oproti jiným oblastem sdílené ekonomiky jsou časové banky založeny hlavně na vzájemném vztahu a mají spíše komunitní a lokální charakter. Českým poskytovatelem těchto služeb je například Časová banka Praha (ČBP, 2018).

Sdílené vzdělávání

Součástí sdílené ekonomiky je také oblast sdíleného vzdělávání. Tato služba funguje na principu učení dvou či více jednotlivců mezi sebou. Existuje mnoho způsobů a kombinací jakými k učení dochází. Učení může být vzájemné ale i jednosměrné, může probíhat mezi jednotlivci, ve skupinkách či dokonce v rámci rozsáhlé komunity lidí. Vzdělávání může probíhat osobně či prostřednictvím internetu. Praktikuje se pomocí přednášek, prezentací, kurzů a jiných podobných aktivit. Zahraničními platformami poskytujícími tyto služby jsou například Skillshare nebo Coursera (Orsi, 2009). V České republice existuje projekt podporující vzájemné učení s názvem Naučmese, který nese koncept „*kdokoli může naučit kohokoli cokoli*“ (Naučmese, 2018). To znamená, že každý si na tomto webu může založit a propagovat svůj výukový kurz s libovolným zaměřením předmětu výuky bez ohledu na jeho dosažené vzdělání.

Coworking (sdílené pracovní prostory)

Jedná se o služby poskytující pronájem krátkodobých kancelářských prostor a jejich vybavení. Tento typ služeb využívají zejména podnikatelé a pracovníci, kteří celoročně cestují po světě a potřebují na určitý čas v různých místech prostory pro vykonávání své práce. Coworking zaplňuje mezery na trhu a je v souladu s ideály sdílené ekonomiky a s myšlenkou, že ne vždy se vyplatí daný statek vlastnit. Sdílení pracovních ploch je čím dál více populárnější a mnoho sdílených kanceláří lze nalézt i v České republice, především v Praze. Jedná se například o platformy Free2Work, Desk Room či Impact Hub Praha (Pýcha, 2012).

2. Členění a akcelerátory sdílené ekonomiky

Díky tomu, že sdílená ekonomika může mít mnoho podob, existují různá dělení, podle kterých lze jednotlivé formy logicky uspořádat.

Kritériem, podle kterého Lisa Ganskyová (2010) rozděluje služby poskytované v rámci sdílené ekonomiky, je vlastnictví statků. Ve své knize rozlišuje dva modely sdílení.

Prvním je „Full Mesh Model“, který se vyznačuje tím, že vlastník statků poskytuje jejich sdílení. Dané statky si pak pronajímatel zapůjčuje prostřednictvím webových stránek či mobilních aplikací. Jako příklad lze uvést carsharing (sdílení automobilů). V porovnání s klasickou autopůjčovnou si uživatelé objednávají nejbližší vůz, který je k dispozici a veškeré k tomu potřebné aktivity, jako je objednání vozu a transakce peněžních prostředků, probíhají elektronicky a bezhotovostně pomocí internetu a mobilních aplikací. Nedochozí zde tedy k jakémukoliv kontaktu se zaměstnanci firmy. Příkladem zmíněného modelu je například již výše uvedená zahraniční společnost Zipcar a v České republice CAR4WAY.

Druhým modelem je „Own to Mesh“, který se od prvního modelu výrazně liší tím, že poskytovatelé sdílených statků jsou pouze jejich zprostředkovateli, ale dané statky nevlastní. Za typické zástupce daného modelu jsou uváděny společnosti Uber a Airbnb, které se staly veleúspěšnými platformami a jsou symbolem dnešní podoby sdílené ekonomiky. Uber je jeden z hlavních poskytovatelů alternativní taxislužby. Airbnb zase dominuje v oblasti poskytování pronájmu ubytování. Obě společnosti však žádný statek nevlastní, v tomto konkrétním případě žádný automobil či prostory k pronájmu. Společnosti jsou pouze zprostředkovateli pro uskutečnění sdílení statků mezi dvěma stranami (Gansky, 2010).

Rogers a Botsmanová (2010) volí jiné kritérium, podle kterého služby sdílené ekonomiky rozlišují. Na rozdíl od Ganskyové nepřihlíží k tomu, kdo je vlastníkem daných statků, ale vychází z toho, co je předmětem sdílení. Rozlišují tři typy sdílení, a to Redistribution markets, Product service systems a Collaborative lifestyle.

Redistribution markets je systém založený na přerozdělování zboží. Jde o možnost poskytnutí hmotné věci vlastníkem, kterou již nadále nepotřebuje někomu dalšímu, který ji naopak využije. Vlastník ji může předat dál buď zcela zdarma, za finanční odměnu či výměnou za jiné zboží. Tento systém slouží svým způsobem jako recyklace produktů,

jelikož nepotřebné věci se nevyhazují, pouze mění majitele. Příkladem jsou Freecycle, Ebay a Swapp Tree (Botsman, 2013).

Collaboration lifestyle je založen na sdílení majetku převážně nehmotné povahy na lokální úrovni, často v sousedském okolí. Jedná se tedy například o sdílení dovedností, času, prostoru, a peněz, kterými si lidé vzájemně vypomáhají svému životnímu stylu. Jako příklad lze uvést společnost Airbnb poskytující pronájem ubytování (Rogers, 2010).

Product service systems představuje systém, který je založen na sdílení hmotných věcí, které lidé nemusí vlastnit, ale mohou si je kdykoliv zapůjčit od soukromé osoby či firmy, které umožňují jejich pronajmutí. Pronajímají se různé typy věcí jako elektronika, nářadí či automobily. Příkladem je společnost Zipcar, která vlastní velké množství automobilů, které je možno si pronajmout na libovolně dlouhou dobu (Rogers, 2010).

2.1. Akcelerátory sdílené ekonomiky

Z různých analýz a studií vyplývá, že sdílená ekonomika je poměrně novým fenoménem, který se nachází na obrovském vzestupu a každým rokem roste její objem tržeb a zprostředkovaných transakcí. Podle studie PwC (2015) se odhaduje potenciál zvýšit výnosy sdílené ekonomiky v Evropě ze 4 mld. EUR v roce 2015 až na 83 mld. EUR v roce 2025. Globálně pak studie odhaduje potenciál růstu ještě vyšší, a to ze 15 mld. USD v roce 2015 až na 335 mld. USD v roce 2025. Jedná se tedy o možnost vzrůstu tržeb sdílené ekonomiky o více než dvacetinásobek během pouhých deseti let. Dále studie odhaduje, že v roce 2015 se nacházelo na trhu více než 275 různých platform sdílené ekonomiky a rozsah zprostředkovaných transakcí v Evropě dosáhl 28 mld. EUR (PwC, 2015). Za tímto nárůstem sdílené ekonomiky stojí několik různých vnějších faktorů.

Komunikační technologie

Jedním z hlavních faktorů ovlivňujících tempo růstu sdílené ekonomiky je rozvoj moderních komunikačních technologií během posledních několika let, což souvisí s masovým rozšířením vysokorychlostního internetového připojení do velké části domácností. K prvnímu pololetí 2018 disponovalo internetovým připojením přes 4,2 mld. osob, představujících přibližně 55,1% celkové světové populace. Podle statistik ke konci roku 2017 mělo v České republice přístup k internetu přes 9,3 miliónu osob, což představuje 87,7% celkové populace (Internet World Stats, 2018). S tímto faktorem je spojen i rapidní nárůst chytrých mobilních telefonů, které umožňují přístup k mobilnímu

internetovému připojení a k různým chytrým mobilním aplikacím. Díky velké propojenosti domácností a jednotlivých spotřebitelů došlo také k nárůstu digitálních platforem a virtuálních trhů, které umožnili neomezenou komunikaci mezi konkrétními osobami bez nutnosti zasahování firemních subjektů. To znamená možnost přímého kontaktu mezi jednotlivými subjekty sdílené ekonomiky a mezi nabídkou a poptávkou s možností celkem rychlé reakce na změny trhu (Úřad vlády ČR, 2017).

Nižší vstupní bariéry

Dalším faktorem, který ovlivňuje tempo růstu sdílené ekonomiky, jsou nižší vstupní bariéry na trh. V dnešní době může v podstatě kdokoli vstoupit na trh a založit si internetovou platformu. S tím souvisí i rozvoj již zmíněných digitálních platforem a digitalizace, která je spojena s oblastí finančních transakcí. Internetové platby jsou v současnosti dostupné všem a umožňují provádění zabezpečených, rychlých a jednoduchých transakcí pomocí různých finančních platforem, kterými jsou například PayPal, Google Wallet či PaySec. Klíčovou oblastí, která tento faktor podporuje je rozvoj mobilních aplikací díky dostupnosti chytrých mobilních zařízení (Úřad vlády ČR, 2017).

Environmentální hledisko

Společnost se čím dál více zabývá ochranou životního prostředí a tématy jako je ekologie a trvale udržitelný rozvoj, což napomohlo tomu, že je v současnosti sdílená ekonomika na takovém vzestupu. Většina lidí totiž v oblasti sdílené ekonomiky vidí jednu z cest, kterou lze pomocí ekonomických prostředků uspokojit lidské potřeby a zároveň fungovat v rámci zásad trvale udržitelného rozvoje (Martin, 2016). Podle jedné ze statistik si celých 76 % spotřebitelů myslí, že je sdílená ekonomika prospěšná pro životní prostředí (PwC, 2015). Pravdou je, že sdílenou ekonomiku lze svým způsobem chápat jako určitou formu recyklace a pro hodně lidí je tento faktor jedním z hlavních důvodů, proč sdílenou ekonomiku začali využívat oproti vlastnictví statků. Sdílení statků místo jejich vlastnictví totiž šetří nároky na jejich výrobu a tím pádem i nároky na životní prostředí. Tento akcelerátor jistě není hlavní příčinou růstu sdílené ekonomiky, avšak svou roli hraje, jelikož hodně poskytovatelů služeb sdílené ekonomiky využívá ekologické hledisko ve svém marketingu a lidé na něj slyší.

Změna chování spotřebitelů

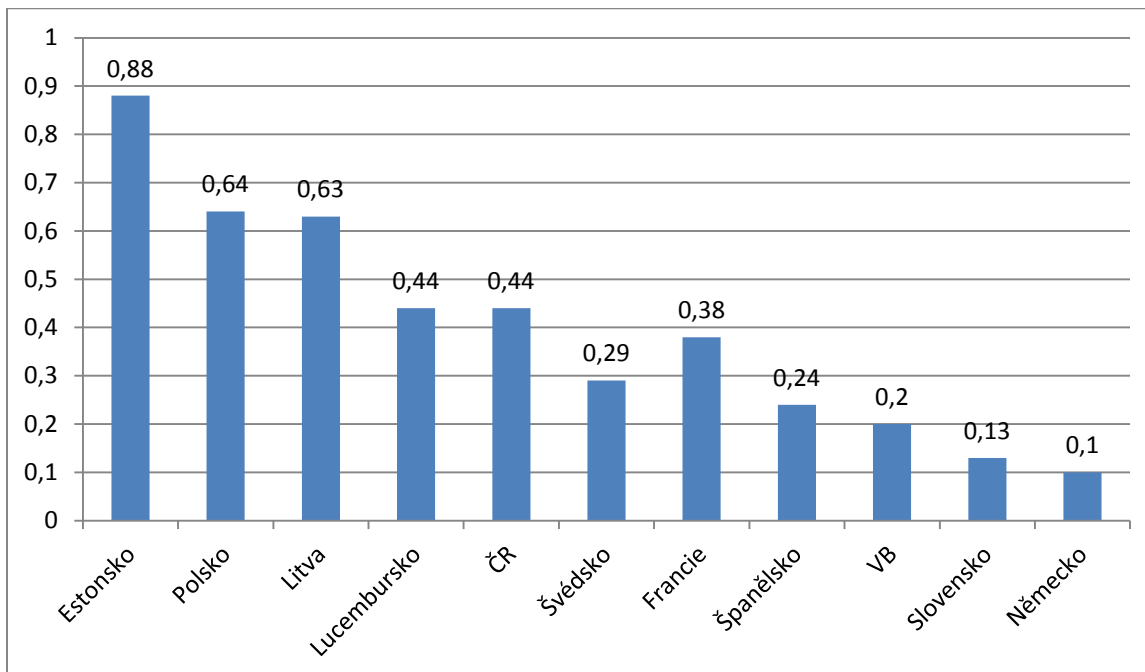
Dalším důležitým faktorem, který vede k rozmachu sdílené ekonomiky je změna preferencí spotřebitelů. Rogers a Botsmanová (2010) ve svém výzkumu zjistili, že mnoho spotřebitelů se chce vracet k jednodušším a více osobním transakčním vazbám, které byly obvyklé na trhu v minulosti. Dříve se lidé na trhu setkávali více s osobním kontaktem a měli tak možnost více poznat a navázat osobní vztahy s lidmi, se kterými obchodovali. Sdílená ekonomika představuje způsob, jak se díky jejím mnoha druhům a přímým vztahem mezi spotřebiteli a poskytovateli k těmto osobním vazbám vrátit, a proto je pro mnoho lidí atraktivní. Lidé za poslední dobu také změnili svůj přístup k individuálnímu vlastnictví statků. Nyní lidem už nutně nejde o vlastnění určitého statku, ale o užitek, který daný statek přináší. Jak uvádí Botsmanová (2010) na konkrétním příkladu, lidé nechtějí DVD, ale chtějí film, který na něm je. Tento přístup k individuálnímu vlastnictví statků lze zpozorovat hlavně u mladé generace, která dorůstala společně s užíváním digitálních technologií. Většina mladých lidí se naučila platit za přístup k využívání statků a služeb namísto jejich vlastnictví. Příkladem takové služby je třeba Netflix, který za měsíční poplatek umožňuje neomezený přístup k databázi filmů a seriálů. Samozřejmě existuje stále mnoho věcí, které lidé chtějí vlastnit, a pouhý přístup k nim jim nestačí. Avšak právě tato změna přístupu k vlastnictví se odráží v růstu sdílené ekonomiky. Lidé přišli na to, že u některých typů statků je pohodlnější a výhodnější pouze jejich využívání, když je to právě potřeba a jejich vlastnictví může naopak představovat spíše přítěž. Sdílená ekonomika poskytuje lidem luxus spojený s užíváním statků a služeb a zároveň je oprostuje od starostí a nákladů, které by se pojily s jejich vlastnictvím (Baumeister, 2014).

3. Sdílená ekonomika v evropském kontextu

V roce 2016 byla podle velikost sdílené ekonomiky v Evropské unii odhadována na 26,5 miliardy EUR, což přibližně činí 0,17 % HDP všech členských států Evropské unie. Tento souhrn je rozdělen mezi čtyři hlavní sektory sdílené ekonomiky – crowdfunding (9,6 miliardy EUR), ubytování (7,3 miliardy EUR), online trhy práce pro kvalifikovanou a nekvalifikovanou práci (5,6 miliardy EUR) a doprava (4 miliardy EUR). Podle Evropské komise (2018) dosahovaly platformy sdílené ekonomiky v roce 2016 výnosů ve výši 3,8 miliard EUR a poskytovatelům služeb platformy přinesly příjmy ve výši 22,7 miliardy EUR. Francie, Velká Británie, Německo, Polsko, Španělsko, Itálie a Dánsko k roku 2016 reprezentují téměř 80 % celkového podílu sdílené ekonomiky v Evropské unii. Největší objem sdílené ekonomiky představuje Francie, kde je odhadován na 6,6 miliardy EUR, což činí 25 % celkového trhu všech členských zemí Evropské unie. Následuje Velká Británie s objemem 4,6 miliardy EUR, Polsko (2,7 miliardy EUR) a Španělsko (2,5 miliardy EUR). Úroveň rozvoje sdílené ekonomiky v Evropě se významně liší. Z hlediska podílu sdílené ekonomiky na národním HDP dosahuje nejvyššího podílu Estonsko (0,88%), následuje Polsko (0,64%), Litva (0,63%), Lucembursko (0,44%), Česká republika (0,44%) a Švédsko (0,29%). V těchto zemích hraje sdílená ekonomika významnou roli v rámci celkové ekonomiky. Naopak podobně jako absolutní objemy příjmů má sdílená ekonomika nejnižší vliv na ekonomiku Rumunska (0,05%), Slovinska (0,04%) a Belgie (0,03%). Průměr podílu sdílené ekonomiky v celkové ekonomice v rámci Evropské unie činí 0,2% (European Commission, 2018).

Následující obrázky představují objemy velikosti sdílené ekonomiky a podíly sdílené ekonomiky na HDP vybraných zemí.

Obrázek 1 zobrazuje procentuální podíly sdílené ekonomiky na HDP vybraných členských států Evropské unie.

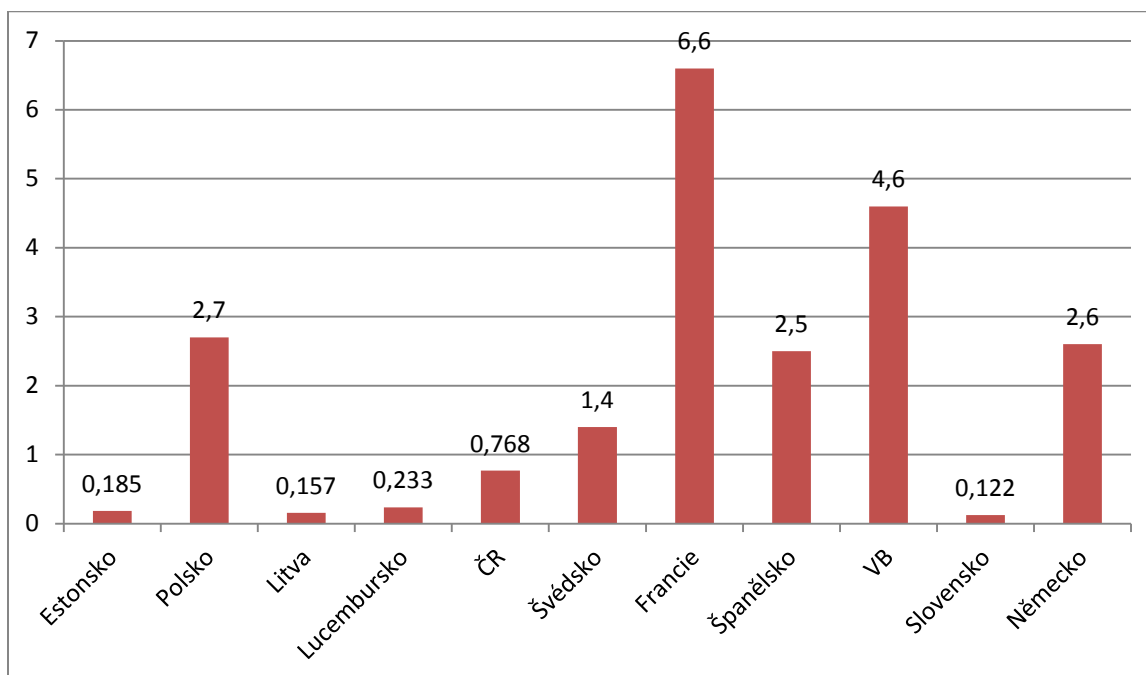

Obrázek 1: Podíl sdílené ekonomiky na HDP (%)

Zdroj: (European Commission, 2018), vlastní zpracování

Jak lze z obrázku 1 vyčíst, podíl sdílené ekonomiky na HDP je v některých zemích opravdu významný. Lze říci, že většina HDP Estonska je tvořeno právě sdílenou ekonomikou, tudíž v rámci jeho hospodářství hraje důležitou roli. Naopak v Německu podíl sdílené ekonomiky na HDP není jinak významný. V České republice dosahuje podíl sdílené ekonomiky téměř poloviny celkového HDP.

Obrázek 2 představuje objemy sdílené ekonomiky stejných vybraných členských států EU, jako tomu je na obrázku 1.

Obrázek 2: Objem sdílené ekonomiky (miliard EUR)

Zdroj: (European Commission, 2018), vlastní zpracování

Na obrázku 2 je možné pozorovat, že nejvyšších objemů sdílené ekonomiky v miliardách EUR dosahuje Francie. Naopak nejnižší objemy sdílené ekonomiky realizuje Slovensko.

3.1. Nejvýznamnější služby v rámci EU

Největší platformou v sektoru ubytování v celé Evropské unii je společnost Airbnb (USA), která si v roce 2016 z hlediska tržeb vydělala v rámci všech členských států 4,5 miliardy EUR. Další významné společnosti v sektoru ubytování jsou Wimdu (Německo) a Homestay (Irsko). V sektoru dopravy jsou hlavními poskytovateli služeb společnosti Uber (USA), BlaBlaCar (Francie) a Taxify (Estonsko). Dalšími známými a v rámci EU významnými mezinárodními společnostmi jsou Delivery Hero (Německo), Foodora (Německo), Takeaway (Nizozemsko), Deliveroo (UK) a Justeat (UK), které jsou zaměřeny na rozvoz jídla spotřebitelům. Ve finančním sektoru jsou nejvíce využívány platformy Kickstarter (USA), Indiegogo (USA), Funding Circle (UK), Ulule (Francie), Bondora (Estonsko), Twino (Litva) a Mintos (Litva). Celkem je v Evropské unii zaznamenáno 651 platform sdílené ekonomiky, přičemž 42 platform má původ mimo EU. Přibližně 95% platform je založeno za účelem zisku – jejich transakce jsou založeny na odměnách.

Pouze 51 platform sdílené ekonomiky, které jsou původem z EU, působí ve více než jednom členském státě EU (15 v dopravě, 10 v ubytování, 13 v online dovednostech a 13 v sektoru financí). Mezinárodní platformy původem z EU v sektoru online dovedností jsou poměrně malé, co se rozsahu a velikosti týče. Často působí v maximálně jedné až třech cílových zemích. Mezinárodní velké subjekty, jakými jsou například společnosti Uber, Airbnb, Kickstarter či Indiegogo, vytvářejí zhruba 10 miliard EUR (přibližně 40%) z celkových tržeb sdílené ekonomiky v rámci všech členských států EU (European Commission, 2018).

Airbnb

Společnost Airbnb vznikla na podzim roku 2008 v San Francisku jako malý projekt dvou spolubydlících, kteří se rozhodli během víkendu pronajímat svůj byt, jelikož byly všechny hotely díky designové konferenci vyprodané. Nyní společnost působí ve více než 81 000 městech a 191 zemích, kde poskytuje více jak 5 milionů míst k pobytu. Platforma umožňuje ekonomické využívání volného prostoru k poskytování ubytování jejím uživatelům. Jedná se tedy o sdílené ubytování. Člen platformy se po registraci může stát buď hostem, nebo hostitelem (Airbnb, 2019). V roce 2017 dosáhla společnost tržeb v hodnotě 2,6 miliardy USD a zisku před zdaněním a úroky (EBIT) v hodnotě 93 milionů USD. Tržní hodnota společnosti je v současné době vyčíslena na 31 miliard USD (Craft, 2019).

Uber

Uber je americká dopravní a mobilní společnost umožňující objednání přepravy osobním automobilem, který není oficiální taxislužbou. Společnost byla založena v březnu roku 2009 v San Francisku. Služba funguje tak, že zájemce pomocí mobilní aplikace zadává žádost o jízdu, která je následně předána řidičům zapojených do sítě Uber, kteří využívají svá vlastní auta a jsou ochotni je za úplatu sdílet pro přepravu (Uber, 2019). V roce 2018 dosáhla společnost tržeb v hodnotě 11,3 miliard USD, což činí nárůst o 50,7% oproti předchozímu období. Zisk před zdaněním, úroky a odpisy (EBITDA) v roce 2018 byl 1,8 miliard USD. Tržní hodnota společnosti byla v roce 2018 oceněna na 76 miliard USD (Craft, 2019).

BlaBlaCar

Jedná se o platformu poskytující spolujízdu na větší vzdálenosti. Spojuje řidiče cestující mezi městy s prázdnými místy k jednotlivcům, kteří chtějí cestovat stejným způsobem. Společnost BlaBlaCar byla založena v roce 2006 ve Francii. Od roku 2011, kdy měla společnost 1 milion členů, vzrostla na 25 milion členů v roce 2015. V současnosti má 65 milion členů a jejich služeb využije 12 milionů cestujících během čtvrtletí (BlaBlaCar, 2019). Společnost expandovala ze svého domácího trhu do více než 22 zemí, včetně 15 zemí v Evropské unii. Poslední ocenění tržní hodnoty společnosti bylo v roce 2017 vyčísleno na 1,6 miliard USD (Craft, 2019).

Kickstarter

Kickstarter je americká veřejně-prospěšná společnost, která byla založena roku 2009 v New Yorku. Společnost působí v sektoru financí a udržuje globální crowdfundingovou platformu, která je zaměřena na kreativitu a merchandising. Pomáhá umělcům, hudebníkům, filmařům, designérům a dalším tvůrcům najít finanční zdroje a podporu, kterou potřebují k tomu, aby se jejich nápady staly realitou. Od spuštění platformy v roce 2009 podpořilo projekt 16 milionů lidí, bylo přislíbeno 4,2 miliardy dolarů a bylo úspěšně financováno 159 875 projektů (Kickstarter, 2019). Kickstarter vydělává peníze tím, že si vezme 5% z celkové částky financovaných peněz na síti. Využívá peníze k vytvoření zisku, kterým platí za náklady na provoz webu, včetně reklamy a platby zaměstnancům (Investopedia, 2018).

3.2. Sdílená ekonomika v ČR

Jak již bylo zmíněno výše, podíl sdílené ekonomiky v České republice na HDP v roce 2016 představoval 0,44%, což je nad průměrem podílu EU, který je stanoven na 0,2%. Objem sdílené ekonomiky v ČR je pak vyčíslen na 768 milionů EUR, přičemž v tomto odvětví pracuje okolo 10 800 lidí. (European Commission, 2018). V České republice působí celkem 24 platforem – z toho 9 platforem je mezinárodních. Nejvíce domácích platforem působí ve finančním sektoru (9), následuje doprava (4) a online dovednosti (2). Hlavními platformami působícími v České republice, jsou mezinárodní platformy Airbnb, v odvětví ubytování, a Uber a BlaBlaCar v sektoru dopravy. V oblasti online dovedností a financí působí na českém trhu některé slovenské i mezinárodní platformy. Podobně existují i nějaké české finanční platformy, jako například Hithit a Startovač, které působí i na

Slovensku, neboť české a slovenské trhy mají výhodu z hlediska podobnosti jazyku a podnikatelského prostředí (European Commission, 2018).

Následující tabulka 1 obsahuje přehled objemově nejvýznamnějších mezinárodních a českých platforem v oblasti sdílené ekonomiky. Platformy jsou na mezinárodní a české rozděleny podle jejich původu, nikoliv podle působnosti.

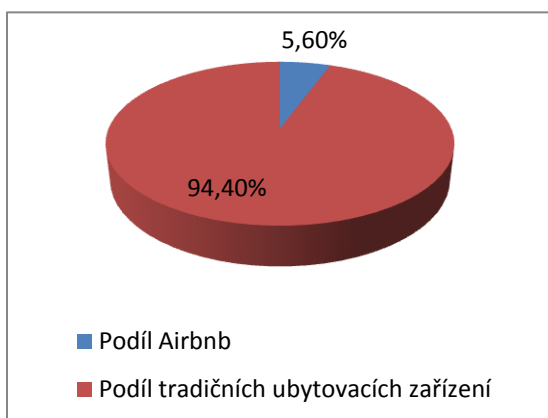
Tabulka 1: Sdílená ekonomika ve světě a v ČR: Přehled nejdůležitějších firem

Odvětví	Mezinárodní	České
Ubytování	Airbnb Couchsurfing HouseSit Match	Flatio Mojechaty
Komerční prostory	PivotDesk DeskNear.Me	
Doprava	UBER Taxify BlaBlaCar DriveNow Škoda Auto DigiLab Moia Door2door Motit	Bringr Car4way HoopyGo Liftago Zavezu
Finance	Kickstarter Indiegogo GoFundMe	Zonky Fundlift Startovač Hithit Crowder Nakopni.me
Služby a nájem práce	Freelancer TaskRabbit	LidskáSíla Nejřemeslníci Doginni Robeeto Hlídačky.cz
Vzdělávání	Khan Academy Coursera edX	Seduo Nostis
Pracovní náradí a jiné statky dlouhodobé spotřeby	Peerby	Sharygo
Média	Spotify Apple Music Google Music Amazon Music Netflix Youtube	Alza media
Cloudové služby	Amazon Web Services Microsoft IBM Google iCloud Dropbox	Ulož.to

Zdroj: (Marek, 2017), vlastní zpracování

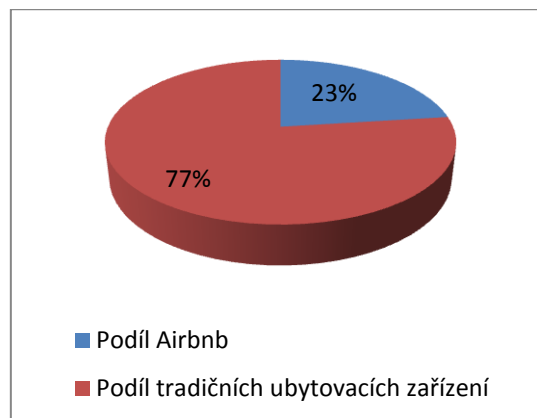
Jak uvedená tabulka 1 ukazuje, v oblasti komerčních prostor nefiguruje žádná domácí platforma. Co se týče médií a cloudových služeb, ani zde nenalezneme moc českých platforem oproti těm mezinárodním. Avšak mnoho úspěšných domácích platforem nalezneme v oblasti dopravy, financí a služeb a nájmu práce.

Jak bylo uvedeno, dominantní platformou v sektoru ubytování je společnost Airbnb. Následující obrázky 3 a 4 srovnávají podíl tradičních poskytovatelů ubytovacích služeb (hotely a podobná zařízení) a podíl Airbnb na jejich souhrnné lůžkové kapacitě v České republice a v Praze.

Obrázek 3: Trh s ubytováním v ČR

Zdroj: (Marek, 2017), vlastní zpracování

Obrázek 4: Trh s ubytováním v Praze

Zdroj: (Marek, 2017), vlastní zpracování

Jak obrázky 3 a 4 uvádějí, podíl Airbnb v rámci celé České republiky není na trhu ubytování nijak velký. Avšak pokud jsou posuzovány podíly pouze v Praze, podíl se platforma Airbnb na trhu s ubytováním celkem významnou částí.

3.3. Regulace sdílené ekonomiky

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj definuje ve svém slovníku regulaci jako „uložení pravidel vládou, které jsou podpořeny použitím sankcí, které jsou specificky určeny k úpravě ekonomického chování jedinců a firem v soukromém sektoru.“ (OECD, 2002)

Existují různé nástroje regulace a její cíle. Hlavním cílem regulace je ochrana spotřebitele, dodržování standardů kvality a dodržování etických a dalších norem (OECD, 2002). Obecně může regulace znamenat bariéru pro vstup do daného odvětví, zejména pokud je spojena s podmínkou získání povolení ke konkrétní činnosti (např. živnostenské oprávnění pro poskytování ubytovacích služeb, taxikářská koncese). V případě sdílené ekonomiky se

v rámci regulace řeší zákonné podmínky, které dopadají na sdílenou ekonomiku jako takovou (Marek, 2017).

Evropská komise si uvědomuje význam a potenciál sdílené ekonomiky a formou legislativně měkkého nástroje svým členským státům doporučuje, aby odvětví sdílené ekonomiky podporovaly při zachování adekvátní ochrany spotřebitele: *„S ohledem na významné výhody, které mohou přinést nové obchodní modely v rámci ekonomiky sdílení, by měla být Evropa otevřená přijetí těchto nových příležitostí. EU by měla aktivně podpořit inovace, konkurenceschopnost a příležitosti k růstu, které nabízí modernizace ekonomiky. Zároveň je důležité zajistit rovné pracovní podmínky a přiměřenou a udržitelnou ochranu spotřebitele a sociální ochranu.“* (Evropská komise, 2016)

Podle Hospodářské komory ČR (2018) se sdílená ekonomika může stát pro řadu obyvatel ČR zajímavým zdrojem příjmů a vítaným způsobem, jak si pořídit statky a služby, které poptávají. Je zapotřebí, aby stát nastavil pravidla ve třech klíčových oblastech – podnikání, odvody daní a dalších poplatků, ochrana spotřebitele. Mimo obecná pravidla mohou být zapotřebí také pravidla specifická (například v sektoru ubytování, dopravy a financí). Tato specifická pravidla by měla zajistit rovné podmínky pro všechny a cílit na omezování regulatorní zátěže podnikatelů. Regulace sdílené ekonomiky by měla být umírněná, principální a otevřená z důvodu rychlého rozvoje, a tudíž rychlému zastarávání jakýkoliv konkrétních právních úprav. Přílišná regulace by navíc pravděpodobně vedla k přesouvání aktivit do stínové ekonomiky. Všechny regulace musí respektovat základní pravidla moderního regulatorního přístupu, zejména principy „once only“ a digital by default“. Princip „once only“ znamená, že stačí, aby povinné subjekty poskytly státu požadované údaje pouze jednou a poté je již úlohou státu je dále distribuovat mezi potřebné úřady dle zákona. „Digital by default“ spočívá v tom, že digitální komunikace a předávání dat je výchozí variantou pro komunikaci se státem. Stát by měl sehrát aktivní roli také při podpoře budování internetové infrastruktury a měl by aktivně postupovat i při vzdělávání uživatelů a zajistit tak jejich bezpečné pohybování na internetu (Hospodářská komora ČR, 2018).

V rámci regulace sdílené ekonomiky je zapotřebí zohlednit, zda poskytovatel služeb figuruje v roli občana, který pouze příležitostně využije svůj majetek k poskytnutí služby či by měl již mít podle platné legislativy status podnikatele (Veber, 2016). Definice podnikání podle NOZ (2014) zní: *„Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a*

odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“

Veber (2016) ve své studii uvedl, že jako nejproblémovější se jeví komerční sdílení obcházející regulatorní podmínky, kde bude zřejmě třeba zpřísnit a aktualizovat platnou legislativu, ale i posílit aktivity kontrolních a represivních institucí. Za hlavní rizika spatřuje bezpečnostní riziko, respektive nezachycení pohybu cizinců, hygienické riziko, nerovné podnikatelské podmínky, neplnění daňových povinností a bezpečnostní rizika pro spotřebitele. Dále je nutné vymezit míru slova „příležitostné“ ve vztahu k příležitostnému sdílení, a to například pomocí finančního limitu, do kterého budou příjmy tolerovány, nebo pomocí jiného kvantitativního limitu, do kterého bude sdílení tolerováno a nezdaněno, či jinak neregulováno (Veber, 2016).

K vymezení hranice mezi příležitostným příjmem z výdělečné činnosti a podnikáním se příklání i Úřad vlády ČR (2017) a Hospodářská komora ČR (2018). Hospodářská komora ČR uvádí, že současná definice podnikání je příliš vágní a poskytuje přílišnou interpretační volnost živnostenským úřadům, které tak mohou stejnou aktivitu na různých místech v ČR posuzovat různě. Aby byla definice jednoznačná, měla by být k dosavadním pojmům soustavnosti a aktivity za účelem dosažení zisku (viz § 420 Obchodního zákona a § 2 Živnostenského zákona) doplněna o jasnou minimální hranici vyjádřenou v úhrnu Kč za rok. Podle Hospodářské komory ČR nabízí řada lidí v České republice své služby či majetek v rámci sdílené ekonomiky jen občasně za účelem vylepšení svého příjmu. Navrhuje proto, že by měl zákon nově rozlišovat tři kategorie příjmů, které by mohly být vymezeny následovně:

- a. *„příležitostný příjem: roční příjem do 30 000 Kč (případně do trojnásobku minimální měsíční mzdy), při kterém není potřeba žádné živnostenské oprávnění a není potřeba plnit žádné další požadavky a ze kterého se neplatí daně ani jiné poplatky;*
- b. *přivýdělek: roční příjem do dvanáctinásobku minimální měsíční mzdy, při kterém je potřeba získat živnostenské oprávnění a vůči němuž se – pokud se sám poplatník nerozhodne pro obecný – uplatňuje zjednodušený (paušální) režim výběru daně z příjmů, popř. pojistného (pokud by vůbec takový příjem podléhal pojistnému); tato kategorie by se týkala osob, které vedle ní mají příjmy ze závislé činnosti nebo se*

zvláštním sociálním statusem (studenti, důchodci, osoby na rodičovské, resp. mateřské dovolené atd.);

- c. *živnostenská činnost: roční příjem je vyšší než dvanáctinásobek minimální měsíční mzdy, při kterém je potřebné živnostenské oprávnění a ze kterého se platí daň z příjmu, sociální i zdravotní pojištění; i pro tuto kategorii lze vedle obecného (standardního) režimu výběru umožnit zjednodušený (paušální) režim.“*
(Hospodářská komora, 2018, s. 8-9)

Pravidelní poskytovatelé sdílených služeb by měli získat příslušná povolení k podnikání prostřednictvím jednoduchého on-line nástroje s minimální administrativní náročností. Tímto způsobem by došlo k výraznému snížení nákladů všech zúčastněných, rychlejšímu zpracování a nižšímu počtu chybných podání oproti podáním individuálním. „*Jakékoliv zamýšlené regulace by měly být efektivně vymahatelné, neměly by zvyšovat administrativní zátěž a neměly by vést k přesunu části služeb sdílené ekonomiky do šedé zóny.“*
(Hospodářská komora, 2018)

4. Sdílená ekonomika v kontextu daňové legislativy ČR

Na zdanění příjmů ze sdílené ekonomiky je nutno se dívat z pohledu jednotlivých subjektů. Činnosti obchodních korporací, které jsou zprostředkovateli služeb sdílené ekonomiky, budou podléhat standardnímu zdanění příjmů – viz Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Problém ale nastává u zdanění jednotlivců, kteří v rámci sdílené ekonomiky nabízejí své služby „příležitostně“. Současné znění zákona o daních z příjmů v České republice obsahuje pravidlo, že u fyzických osob jsou příležitostné příjmy osvobozeny do souhrnné výše 30 tisíc Kč za kalendářní rok. Otázkou je, co všechno lze zahrnout pod pojem „příležitostný příjem“. Obecně se za příležitostné příjmy považují takové příjmy, které se uskuteční jednorázově, nahodile, zpravidla při realizaci činností, na které nemáme živnostenské oprávnění. Osvobození příležitostných příjmů u fyzických osob je omezeno jejich výší i jejich charakterem. Je nutné se zamyslet také nad tím, zda lze služby sdílené ekonomiky zařadit pod pojem „příležitostný“, jestliže jsou trvale nabízeny přes portály zprostředkovatelů (Marek, 2017).

Tato bakalářská práce se zaměřuje na daňovou legislativu ČR v oblasti ubytování. Oblasti ubytování se dotýkají různé zákony:

- 1) Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,
- 2) Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty,
- 3) Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

4.1. Dopady daně z příjmů

Nejrozsáhlejší jsou dopady na oblast daně z příjmů, která zahrnuje zdanění zprostředkovatelů a zdanění poskytovatelů.

Zdanění zprostředkovatele

Zprostředkovatel je významným subjektem sdílené ekonomiky, bez kterého by pravděpodobně k poskytování některých služeb vůbec nedocházelo. Ke kontaktu mezi poskytovatelem a uživatelem služeb se využívá digitální platformy zprostředkovatele, který obvykle poskytne i další služby jako například zprostředkování platby, možnosti pojištění apod. Za poskytnutí těchto služeb či jen za samotné využití platformy si zprostředkovatel účtuje určité procento z dané transakce. Například společnost Airbnb

vybírání tzv. servisní poplatek jak od hostitele (3%) tak od hosta (0-20%) (Airbnb, 2019). Tyto poplatky představují výnos zprostředkovatele a jsou předmětem zdanění. Je velmi důležité, zda je zprostředkovatel daňovým rezidentem či nerezidentem. V České republice je rezident podle § 17, odst. 4 zákona o daních z příjmů povinen zdanit své celosvětové příjmy a zároveň podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád § 57, odst. 1 poskytnout na základě vyžádání správce daně údaje o poskytnutých plněních (Zákon daňový řád, 2009). Většinou jsou tito zprostředkovatelé nerezidenty České republiky – společnost Airbnb má sídlo v Irsku. V České republice pak tito zprostředkovatelé daní pouze příjmy plynoucí z tuzemska, pokud nestanoví smlouva o zamezení dvojího zdanění jinak. V případě smlouvy o zamezení dvojího zdanění s Irskem tomu tak není do chvíle, kdy nevykonávají svou činnost na území druhého státu prostřednictvím stálé provozovny. Podle 22, odst. 2 zákona o daních z příjmů se stálou provozovnou rozumí místo k výkonu činnosti poplatníků, například dílna, kancelář, ale také vzniká ve chvíli, kdy osoba jedná v zastoupení tohoto poplatníka na území České republiky (Zákon o daních z příjmů, 1992). Jelikož zprostředkovatel většinou jedná přes internet z místa svého sídla, kde má společnost Airbnb své kanceláře se zaměstnanci, stálá provozovna ani dle smlouvy o zamezení dvojího zdanění s Irskem v tuzemsku nevzniká. Předpokládá se tedy, že v tomto ohledu Česká republika žádné daňové úniky u společnosti Airbnb neviduje.

Zdanění poskytovatele

Z pohledu daně z příjmů viz zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů je možné poskytnuté ubytování vnímat jako:

1) Příležitostný příjem

Podle § 10 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů jsou osvobozeny ostatní příjmy, při kterých dochází ke zvýšení majetku, zejména příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, pokud jejich úhrn u poplatníka nepřesáhne ve zdaňovacím období 30 000 Kč (Zákon o daních z příjmů, 1992). Z toho vyplývá, že osvobození od daně z příjmu do stanovené částky se týká pouze movitých věcí, nikoli nemovitých. V případě Airbnb by tato situace mohla nastat pouze například při poskytnutí jednorázového a krátkodobého nájmu obytného přívěsu, který spadá do movitého majetku. Za dodržení těchto podmínek by tedy poskytovatel (FO) nemusel odvádět žádnou daň a nemusel by uvádět tento příjem do daňového přiznání (Soukupová, 2019).

2) *Příjem z nájmu*

V případě, že by se jednalo o nájem, by se daň z příjmů stanovila podle § 9 odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. První možností zdanění je využití reálných výdajů. Základem daně by tedy byly příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Podle § 9 odst. 4 téhož zákona je v případě, že poplatník neuplatní výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, může je uplatnit za pomoci paušálu ve výši 30% z příjmů, nejvýše však do částky 300 000 Kč za předpokladu, že je vedena evidence příjmů a pohledávek, které vznikly v souvislosti s nájmem. Následně se daň z příjmů vypočítá pomocí 15% sazby daně ze základu daně. V tomto případě, kdy máme příjmy z pronájmu jako fyzická osoba, tak se z těchto příjmů neplatí sociální ani zdravotní pojištění. Pokud by v daném případě byla fyzická osoba OBZP (osobou bez zdanitelných příjmů), musí platit zdravotní pojištění. Při uplatnění paušálu je možné využít slevu na manžela/manželku a daňové zvýhodnění na děti (Finance, 2019).

3) *Příjem ze samostatné činnosti*

Pokud je pronajímaná věc zapsána v obchodním majetku, tedy vedená na identifikační číslo fyzické osoby, jedná se o zdanění příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti podle § 7 zákona o daních z příjmů. V tomto případě se může základ daně vypočítat pomocí daňové evidence, kdy se uvádí výdaje podle skutečnosti, tedy podle dokladů nebo pomocí paušálních výdajů. V situaci, kdy poskytovatel služeb vlastní živnostenské oprávnění opravňující k poskytování daných služeb, by se uplatňoval paušál ve výši 60% z příjmů, nejvýše však do částky 600 000 Kč. V případě, že poskytovatel služeb příslušné živnostenské oprávnění nevlastní, ačkoliv tuto zákonnou povinnost má, je podle §§ 420 až 422 občanské zákoníku považován za poplatníka provozujícího podnikatelskou činnost a má možnost uplatnit výdaje procentem z příjmů ve výši 40% z příjmů, maximálně však do částky 400 000 Kč (Zákon o daních z příjmů, 1992). OSVČ podnikající na hlavní pracovní poměr mají povinnost platit zálohy na sociální a zdravotní pojištění, jejichž výše vychází z průměrné hrubé mzdy. Během prvního roku podnikání se platí pouze minimální výše těchto záloh. Od 1. 1. 2019 došlo k nárůstu průměrné mzdy, tím pádem i výše těchto minimálních záloh, a to konkrétně na 2 388 Kč za sociální pojištění při hlavní činnosti podnikání a 2 208

Kč za zdravotní pojištění (Bureš, 2018). V dalších letech podnikání se platí zálohy spočítané na základě tzv. přehledů o příjmech a výdajích, pomocí sazeb zdravotního pojištění (13,5%) a sociálního pojištění (29,2%) z vyměřovacího základu. OSVČ podnikající na vedlejší činnost nemusí platit zálohy na zdravotní pojištění, vše zaplatí až na konci roku na základě přehledu z příjmů. Co se týče sociálního pojištění při podnikání na vedlejší činnosti, je OSVČ povinna odvádět minimální zálohy ve výši 955 Kč měsíčně. V případě, že OSVČ dosáhne nízkého zisku, tedy pokud je daňový základ nižší než rozhodná částka, konkrétně 71 950 Kč (pro rok 2018), nemá povinnost v dalším zúčtovacím období platit minimální zálohy sociálního pojištění (Konečná, 2019). OSVČ má také povinnost odvádět DPH v případě, že její obrat přesáhne 1 000 000 Kč za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců (Zákon o dani z přidané hodnoty, 2004).

Fyzická osoba uplatňující skutečné výdaje je povinna vést účetnictví dle zákona o účetnictví nebo daňovou evidenci dle zákona o daních z příjmů. Osoba, která uplatňuje výdaje pomocí procenta z příjmů je povinna vést evidenci příjmů a pohledávek (Zákon o daních z příjmů, 1992).

V oblasti daně z příjmů fyzických osob je zapotřebí odlišit nájem a ubytovací služby, jelikož každý z těchto příjmů je zdaňován jinak. Finanční správa vypracovala pomůcku k odlišení nájmu a ubytovací služby. Podle této pomůcky je nájem charakteristický poskytováním ubytování na delší dobu v řádu měsíců či let, primárně za účelem zajištění bytové potřeby nájemce. Ubytovací služby jsou charakterizovány poskytováním ubytování pravidelně či opakovaně na krátkou dobu, v řádu několika dnů či týdnů a kromě ubytování jsou poskytovány i další služby, kterými jsou například výměna ložního prádla, snídaně, úklid poskytovaných prostor a podobně (Finanční správa, 2017).

4.2. Dopady ostatních daní

Oblast ubytování kromě daně z příjmů dopadá i na daň z přidané hodnoty, sociální a zdravotní pojištění a odvody daňových místních poplatků.

Vzhledem k zákonu č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „zákon o DPH“) je nutné rozlišovat nájem a ubytovací službu, jelikož se u nich uplatňuje rozdílný daňový režim. Dle § 56a odst. 2 zákona o DPH je nájem nemovité věci osvobozen od daně

v případě, že se nejedná o krátkodobý nájem nemovité věci, čímž se rozumí nájem pozemku, jehož součástí je stavba, stavby či jednotky, který trvá nepřetržitě nejvýše 48 hodin nebo dobrovolné uplatňování daně u nájmu nemovité věci podle § 56a odst. 3 téhož zákona. Další výjimkou, kdy podle § 56a zákona o DPH není nájem nemovité věci osvobozen od daně, je poskytování ubytovacích služeb, které odpovídají číselnému kódu klasifikace produkce CZ-CPA 55 ve znění platném k 1. 1. 2008 (Zákon o dani z přidané hodnoty, 2004). Do ubytovacích služeb dle klasifikace produkce CZ-CPA 55 patří například „*ubytovací služby v nemovitostech užívaných na časový úsek (time-share), pro návštěvníky mimo jejich obvyklé bydliště*“ či „*ubytovací služby v pokojích nebo ubytovacích jednotkách, ne s každodenními úklidovými službami, např. v bytech a domech pro dovolenou, bungalovech a chatách, pro osoby mimo jejich bydliště, obvykle poskytované na dny nebo týdny*“ (ČSÚ, 2008). Služby, které spočívají v ubytování a jsou zprostředkovány pomocí internetových platforem, lze tak na základě charakteru těchto služeb v zásadě považovat za ubytovací služby, nikoliv za nájem (Finanční správa, 2017).

Podle zákona o DPH se za osobu povinnou k dani považuje fyzická nebo právnická osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomickou činnost – viz zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Z toho vyplývá, že například společnost Airbnb, která je zprostředkovatelem ubytovacích služeb a osoba poskytující ubytovací služby prostřednictvím zprostředkovatele jsou osobami povinnými k dani, jelikož uskutečňují ekonomickou činnost (Finanční správa, 2017). Poskytování služeb spočívajících v ubytování hostů za úplaty osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování její ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku je zdanitelným plněním. V případě, kdy je poskytovatel ubytování již plátcem DPH, zahrnuje poskytnuté ubytovací služby mezi standardní zdanitelná plnění uváděná v daňovém přiznání k DPH (Finanční správa, 2017). V případě, kdy poskytovatel ubytování se sídlem v tuzemsku není dosud plátcem DPH z důvodu nesplnění některých podmínek uvedených v § 6b zákona o DPH či na základě dobrovolné registrace, se stane plátcem DPH, když jeho obrat přesáhne 1 000 000 Kč za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců (Zákon o dani z přidané hodnoty, 2004). V případě poskytování ubytovacích služeb se může těchto subjektů týkat i zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb. V případě poskytování služeb například přes platformu Airbnb tomu tak nebude, jelikož platba za poskytnutí ubytování je na účet hostiteli připsána až 24 hodin po příjezdu hosta. Peníze tedy nejprve plynou na účet společnosti Airbnb, tím pádem nejsou naplněny formální znaky evidované tržby podle

§ 5 zákona o evidenci tržeb (Zákon o evidenci tržeb, 2016). V případě zdanění příjmů z poskytování ubytování podle § 7 zákona o daních z příjmů mají OSVČ podnikající na hlavní pracovní poměr povinnost odvodů sociálního a zdravotního pojištění, jejichž výše vychází z průměrné hrubé mzdy – viz výše (Zákon o daních z příjmů, 1992).

Ubytovacích služeb se také týká zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, který umožňuje obcím vybírat místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt. Podle § 3 tohoto zákona platí tento poplatek: „*fyzické osoby, které přechodně a za úplatu pobývají v lázeňských místech a místech soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace*“ a ve stanovené výši ho vybere a odvede obci ubytovatel, který je plátcem tohoto poplatku. Sazba poplatku činí až 15 Kč na osobu za každý započatý den pobytu, kromě dne příjezdu a poplatku nepodléhají osoby mladší 18 let, osoby starší 70 let a osoby nevidomé či těžce postižené s průkazem ZTP/P. Podle § 7 téhož zákona se poplatek z ubytovací kapacity vybírá „*v obcích a městech v zařízeních určených k přechodnému ubytování za úplatu*“. Výše tohoto poplatku činí až 6 Kč za každé využití lůžko a den a platí ho přímo ubytovatel (Zákon o místních poplatcích, 1990).

4.3. Případová studie daňové optimalizace – situace Airbnb

Jak již bylo uvedeno, v oblasti ubytování mohou nastat tři způsoby poskytování služeb a jejich následné zdanění. Níže uvedená studie identifikuje potenciál daňových úniků v rámci platformy Airbnb.

Tabulka 2 zobrazuje souhrn předpokladů použitých pro analyzovanou studii.

Tabulka 2: Předpoklad případové studie

min. délka pobytu	průměr pronájmu za měsíc	průměr pronájmu za rok	cena za noc	poplatek za úklid	servisní poplatek	Σ cena za noc	Σ příjmy za měsíc	Σ příjmy za zdaň. období
1 noc	16 nocí	192 nocí	897Kč	256Kč	180Kč	1 333Kč	21 328Kč	255 936Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Studie (viz tabulka 2) vychází z předpokladu pronájmu soukromého pokoje v bytě v centru Prahy na minimální délku pobytu jedné noci pro jednu osobu. Poskytovatel je svobodný a bezdětný. Cena za jednu noc činí 897 Kč, dále je zde poplatek za úklid v hodnotě 256 Kč a servisní poplatek v hodnotě 180 Kč. Celková cena za tento pokoj tedy vychází na 1 333 Kč za noc (Airbnb, 2019). Dále studie předpokládá, že by se podařilo tento soukromý pokoj

pronajmout v průměru na 4 noci v týdnu. Za měsíc by tedy byl tento soukromý pokoj využit k pronájmu přibližně na 16 nocí, což by hrubým odhadem činilo příjmy ve výši 21 328 Kč měsíčně, respektive 255 936 za zdaňovací období. Nyní je tento příklad aplikován na jednotlivé způsoby zdanění:

Příjmy z ubytování jsou nezdaněny

V této – poměrně běžné situaci – jsou příjmy nezdaněny, poskytování služeb probíhá v tzv. šedé zóně a příjem z podnikání je po odečtení výdajů spojených s nájmem čistým příjmem poplatníka – i tuto variantu je potřeba zmínit.

Příjmy z ubytování deklarovány jako příležitostný příjem

Situace, kdy podle § 10 zákona o daních příjmů jsou osvobozeny ostatní příjmy s podmínkou nepřevýšení částky 30 000 Kč za zdaňovací období, je v tomto případě vyloučena. Co se týče částky, ta by byla v souladu se zákonem, avšak nejedná se zde o jednorázový, nahodilý, tedy příležitostný příjem, jelikož pokoj je trvale nabízen na internetových stránkách zprostředkovatele. Navíc, i kdyby tento konkrétní pokoj přes internetové stránky nabízen nebyl, tudíž by se mohlo jednat o příležitostný příjem, nesplňovalo by to podmínky zákona o majetkové povaze nabízené služby, jelikož ostatní příjmy z příležitostné činnosti z pronájmu jsou do uvedené výše od daně osvobozeny pouze v případě, že se jedná o movitou věc – viz 1) příležitostný příjem. Tato situace je tedy absolutně vyloučena.

Příjmy z nájmu zdaněny dle §9 zákona o daních z příjmů

V případě, že by se jednalo o nájem, byla by daň stanovena podle § 9 odst. 3 zákona o daních z příjmů – viz 2) příjem z nájmu. V analyzované situaci by bylo dosaženo za zdaňovací období (kalendářní rok) příjmů ve výši 255 936 Kč, tudíž by bylo možné použít paušalové uplatnění výdajů ve výši 30% z příjmů. Výdaje by v tomto případě tedy činily 76 781 Kč. Rozdíl příjmů a výdajů by činil 179 155 Kč. Základ daně by se následně zaokrouhlil na 179 100, z čehož by se vypočítala 15% daň. Ta by v tomto případě činila 26 865 Kč. Využilo by se daňového zvýhodnění a od této částky by byla odečtena roční sleva na poplatníka, která činí 24 840 Kč. Daňová povinnost by ve finále činila 2 025 Kč. Jelikož se v případě zdanění dle § 9 zákona o daních z příjmů neplatí sociální ani zdravotní pojištění, celkové odvody státu se tedy rovnají částce 2 025 Kč.

Příjmy z ubytování zdaněny v rámci samostatné činnosti

Pokud by se jednalo o zdanění příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti podle § 7 zákona o daních z příjmů – viz 3) příjem ze samostatné činnosti, bylo by možné i v tomto případě využít paušalového uplatnění výdajů ve výši 60% z příjmů, tedy v případě vlastnictví živnostenského oprávnění. Výdaje by tedy činily 153 562 Kč. Rozdíl příjmů a výdajů by vyšel na 102 374 Kč a základ daně by se zaokrouhlil na 102 300 Kč. Daň před slevou by pak činila 15 345 Kč. Po odečtení slevy na poplatníka, která činí 24 840 Kč, je dosaženo daňové povinnosti ve výši 0 Kč. Avšak v tomto případě se musí odvádět sociální a zdravotní pojištění. Předpokládá se, že podnikání probíhá na hlavní činnost. Minimální výše zdravotního pojištění za zúčtovací období činí 26 496 Kč a výše sociálního pojištění je 28 656 Kč. V případě zdanění příjmů z nájmu v rámci samostatné činnosti má poskytovatel podle § 3 zákona o místních poplatcích povinnost odvádět poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt v hodnotě až 15 Kč za osobu za den a podle § 7 téhož zákona poplatky z ubytovací kapacity ve výši až 6 Kč za lůžko a den – viz výše. Uvedené poplatky by dohromady činily až 4 032 Kč. Celkové odvody státu tedy činí 59 184 Kč. V případě absence živnostenského oprávnění za použití paušalového uplatnění výdajů ve výši 40% z příjmů, by bylo i v tomto případě dosaženo daňové povinnosti ve výši 0 Kč a byla by zde také povinnost platby minimální výše zdravotního a sociálního pojištění. Finální odvody státu by v tomto případě činily 55 152 Kč. V dané situaci není povinnost platit DPH, jelikož nejsou naplněny podmínky pro povinné odvody DPH dle zákona o dani z přidané hodnoty – viz 3) příjem ze samostatné činnosti.

Následující tabulka 3 komparuje odvody fyzických osob státu analyzované studie podle způsobu zdanění.

Tabulka 3: Komparace odvodů státu analyzované studie

	DZP	SP	ZP	poplatky	Σ odvody
nezdaňuje	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
nájem (§ 9)	2 025 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	2 025 Kč
sam. čin. (§ 7)	0 Kč	28 656 Kč	26 496 Kč	4 032 Kč	59 184 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedené tabulky 3 vyplývá, že v případě nezdanění neodvádí FO odvody státu vůbec. V situaci zdanění podle § 9 zákona o daních z příjmů činí odvody státu 2 025 Kč. Co se

týče zdanění podle § 7 zákona o daních z příjmů, odvody státu jsou vyčísleny na 59 184 Kč.

Jelikož je v ceně za zmíněný soukromý pokoj zahrnut i poplatek za úklid a ubytování je poskytováno na kratší dobu, jedná se podle pomůcky finanční správy o ubytovací službu. Tudíž by analyzovaná studie měla spadat do samostatné činnosti a tím pádem podléhat relevantnímu zdanění s využitím skutečných nebo paušálních výdajů podle § 7 zákona o daních z příjmů a měly by být odváděny platby sociálního a zdravotního pojištění, odvody místních poplatků případně i povinnost odvodů DPH. Ovšem ne každý poskytovatel zdaňuje tyto činnosti, jak by měl a dochází k daňovým únikům.

Kdyby v analyzované studii poskytovatel danil tento příjem jako příjem z nájmu podle § 9 zákona o daních z příjmů, odvody státu by činily 2 025 Kč, tudíž by došlo k daňovému úniku ve výši 57 159 Kč ročně, jelikož by se správně měla odvést částka 59 184 Kč. Někteří jedinci dokonce tento typ příjmu vůbec neuvádí do daňového přiznání, tím pádem by v tomto případě došlo k úniku 59 184 Kč ročně, jelikož odvody státu v dané situaci nejsou žádné.

U OSVČ je možné díky legální daňové optimalizaci daně z příjmů (dle § 7 zákona o daních z příjmů) snížit, ale povinnost odvodů plateb sociálního a zdravotního pojištění je nutná vždy. Daňové úniky ve finále mohou být v jiné situaci i na dani z příjmů, ale zcela jistě k nim vždy dochází u odvodů sociálního a zdravotního pojištění. Pokud by se jednalo o ubytování osob ze zahraničí a tedy přijímání plateb skrz platformu Airbnb ze zahraničí, nastává zde povinnost registrace k DPH bez ohledu na výši příjmů. Jelikož často dochází k nedodržení této povinnosti, pak i v této oblasti mohou nastat daňové úniky.

Závěr

Cílem této práce bylo zkoumat sdílenou ekonomiku, druhy sdílení a akcelerátory sdílené ekonomiky. Analyzovat sdílenou ekonomiku v mezinárodním podnikatelském prostředí a v prostředí České republiky. Prozkoumat daňovou problematiku a regulace sdílené ekonomiky v prostředí ČR.

V rámci teoretické části bylo objasněno, že sdílená ekonomika není v odborné literatuře jednoznačně identifikována, jelikož jde o poměrně novodobé a stále se rozvíjející téma, a proto existuje hned několik definic, jakými lze pojem sdílená ekonomika chápat. Způsoby sdílení se dělí z hlediska aktérů na peer-to-peer, business-to-consumer a business-to-business. Sdílenou ekonomiku lze také členit z hlediska vlastnických vztahů, kde je klíčové, zda je poskytovatel sdílených statků zároveň jejich vlastníkem, či nikoliv. V práci byly uvedeny příklady druhů služeb sdílené ekonomiky a někteří konkrétní představitelé daných druhů. Sdílená ekonomika je opravdu rozsáhlým tématem a lze se s ní setkat téměř ve všech oblastech služeb. Rozmach a růst sdílené ekonomiky ovlivňují významné akcelerátory. Jedním z nejvýznamnějších akcelerátorů je rozvoj komunikačních technologií, díky kterým dochází k rychlému a efektivnímu propojení nabídky s poptávkou v široké působnosti, což přispívá k vyšší šanci na úspěch při sdílení.

V další části práce byla zkoumána problematika sdílené ekonomiky v Evropském kontextu. Byl analyzován podíl sdílené ekonomiky na HDP v jednotlivých členských státech Evropské unie. Byly uvedeny nevýznamnější platformy sdílené ekonomiky v rámci EU a některé byly detailněji popsány. V další části byla pozornost zaměřena na sdílenou ekonomiku na území České republiky, kde byla dále řešena otázka její regulace a byla uvedena doporučená opatření na základě evropských a českých orgánů vlády. Z těchto doporučení vlády bylo zřejmé, že Evropská unie i Česká republika se snaží oblast sdílené ekonomiky řešit a nějakým způsobem ji začít regulovat.

V praktické části byly zkoumány v modelové studii dopady daňové legislativy, které se zabývaly zdaňováním příjmů fyzických osob ze sdílené ekonomiky a s tím spojené daňové problematice a potencionálním daňovým únikům. Na základě případové studie společnosti Airbnb působící v Praze byly na závěr nastíněny situace možných daňových úniků v rámci jedné nemovitosti za rok. Z dané ilustrace daňových úniků je možné usoudit, že sdílená

ekonomika tvoří podstatnou část dnešní ekonomiky, a proto je zapotřebí sdílenou ekonomiku nějakým způsobem regulovat a věnovat jí zvýšenou pozornost.

Seznam odborné literatury

AČC. 2019. *Asociace českého carsharingu* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://ceskycarsharing.cz/>

AIRBNB. 2019. *Airbnb* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.airbnb.cz/>

AIRBNB. 2019. Co je servisní poplatek Airbnb? *Airbnb* [online]. [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: <https://www.airbnb.cz/help/article/1857/what-is-the-airbnb-service-fee>

AIRBNB PRESS ROOM. 2019. About Us. *Airbnb Press Room* [online]. [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: <https://press.airbnb.com/about-us/>

BAUMEISTER, Christoph a Florian V. WANGENHEIM. 2014. Access vs. Ownership: Understanding Consumers' Consumption Mode Preference. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2019-01-15]. DOI: 10.2139/ssrn.2463076. ISSN 1556-5068. Dostupné z: <http://www.ssrn.com/abstract=2463076>

BELK, Russell. 2016. Why Not Share Rather Than Own? *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*. **611**(1): 126-140. ISSN 0002-7162.

BLABLACAR. 2019. About us. *BlaBlaCar* [online]. [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: <https://blog.blablacar.cz/about-us>

BOTSMAN, Rachel. 2010. The case for collaborative consumption. *TED* [online]. [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: http://www.ted.com/talks/rachel_botsman_the_case_for_collaborative_consumption?language=en

BOTSMAN, Rachel. 2013. The Sharing economy lacks a shared definition. *Fast company* [online]. [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <https://www.fastcompany.com/3022028/the-sharing-economy-lacks-a-shared-definition>

BUREŠ, Michal. 2018. Jak se mění zálohy na zdravotním a sociálním u OSVČ a OBZP v roce 2019? *Finance.cz* [online]. [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/502050-zdravotni-a-socialni-osvc-a-obzp/#Zal2>

- CAMBRIDGE DICTIONARY. 2018. Sharing economy. *Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus* [online]. Cambridge University Press. [cit. 2018-11-29]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/>
- COUCHSURFING. 2019. *Couchsurfing* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.couchsurfing.com/>
- CRAFT. 2019. *Craft* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://craft.co/airbnb/metrics>
- ČBP. 2019. O časové bance. *Časová banka Praha* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://communities.cyclos.org/praha#page-content!id=7762070814178439487>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2008. Vysvětlivky (CZ-CPA). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/23174431/vysvetlivky_cz_cpa.pdf/88187d10-f38a-48ae-8a90-b05eb10afd40?version=1.0
- EUROPEAN COMMISSION. 2018. Study to Monitor the Economic Development of the Collaborative Economy in the EU. *Technology group* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: http://www.technopolis-group.com/wp-content/uploads/2018/08/CE_Final-report_PartA_Final_230218.pdf
- EVROPSKÁ KOMISE. 2016. Sdělení komise evropskému parlamentu, radě, evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Evropský program pro ekonomiku sdílení. *Evropská komise* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/CS/COM-2016-356-F1-CS-MAIN-PART-1.PDF>
- FELSON, Marcus a Joe L. SPAETH. 2016. Community Structure and Collaborative Consumption: A routine activity approach. *American Behavioral Scientist*. **21**(4): 614-624. ISSN 0002-7642.
- FINANCE. 2019. Nové zálohy pro OSVČ v roce 2019: kolik a kdy si změnit platební příkazy? *Finance.cz* [online]. [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/515713-minimalni-zalohy-osvc/>
- FINANČNÍ SPRÁVA. 2017. Informace k daňovému posouzení povinností poskytovatelů ubytovacích služeb (Airbnb a další). *Finanční správa online*. [cit. 2019-04-02]. Dostupné

z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-placeni-dani/2017-10-11_Info_k_danovemu_posouzeni_povinnosti_poskytovatelu_ubytovacich_sluzeb.pdf

FINANČNÍ SPRÁVA. 2018. Ubytování jako samostatná činnost nebo nájem nemovité věci. *Finanční správa online*. [cit. 2019-04-02]. Dostupné z:

https://www.etrzby.cz/assets/cs/prilohy/Ubytovani_nebo_najem_EET_verejnost.pdf

GANSKY, Lisa. 2010. *The mesh: why the future of business is sharing*. New York: Portfolio Penguin. ISBN 9781591843719.

HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČR. 2018. Doporučení pro rozvoj sdílené ekonomiky.

Hospodářská komora České republiky [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z:

https://www.komora.cz/files/uploads/2018/03/20180327_Doporu%C4%8Den%C3%AD-Hospod%C3%A1%C5%99sk%C3%A9-komory-ke-sd%C3%ADlen%C3%A9-ekonomice.pdf

INTERNET WORLD STATS. 2018. Internet in Europe stats. *Internet world stats* [online].

[cit. 2019-01-14]. Dostupné z: <https://www.internetworldstats.com/stats4.htm>

INTERNET WORLD STATS. 2018. World Internet Users and 2018 Population Stats.

Internet world stats [online]. [cit. 2019-01-14]. Dostupné z:

<https://www.internetworldstats.com/stats.htm>

INVESTOPEDIA. 2018. *Investopedia* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z:

<https://www.investopedia.com/ask/answers/120214/how-does-kickstarter-make-money.asp>

KAGAN, Julia. 2018. Peer-To-Peer Lending (P2P). *Investopedia* [online]. [cit. 2019-01-

15]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/p/peer-to-peer-lending.asp>

KENTON, Will. 2018. Time Banking. *Investopedia* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné

z: <https://www.investopedia.com/terms/t/time-banking.asp>

KICKSTARTER. 2019. About us. *Kickstarter* [online]. [cit. 2019-03-15]. Dostupné z:

<https://www.kickstarter.com/about?ref=global-footer>

KONEČNÁ, Jana. 2019. Kdy OSVČ neplatí sociální pojištění. *Jak podnikat.cz* [online].

[cit. 2019-04-02]. Dostupné z: <http://www.jakpodnikat.cz/socialni-pojisteni-a-nizky-zisk.php>

- KUČEROVÁ, Dagmar. 2017. Jak správně zdanit příjmy z pronájmu majetku. *Podnikatel.cz* [online]. [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/jak-spravne-zdanit-prijmy-z-pronajmu-majetku/>
- LE VINE, Scott. 2014. Carsharing: Evolution, Challenges and Opportunities. *European Automobile Manufacturers Association* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: https://www.acea.be/uploads/publications/SAG_Report_-_Car_Sharing.pdf
- MAREK, David. 2017. Sdílená ekonomika: Bohatství bez vlastnictví. *Deloitte* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://edu.deloitte.cz/cs/Content/DownloadPublication/sdilena-ekonomika-2017>
- MARTIN, Chris J. 2016. The sharing economy: A pathway to sustainability or a nightmarish form of neoliberal capitalism? *Ecological Economics* [online]. **121**: 149-159 [cit. 2019-01-15]. ISSN: 0921-8009. DOI: 10.1016/j.ecolecon.2015.11.027. Dostupné z: <https://search.proquest.com/docview/1846328425?accountid=17116>
- MEČÍŘOVÁ, Lucie. 2019. Jak na příjmy z pronájmu v daňovém přiznání. *Finance.cz* [online]. [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/519528-zdaneni-prijmu-z-pronajmu/>
- NAUČMESE. 2019. O projektu. *Naučmese* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.naucmese.cz/o-projektu>
- OECD. 2002. Glossary of statistical terms: Regulation. *OECD* [online]. [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=3295>
- ONDŘEJ, Martin Mach. 2012. Šance pro nepotřebné knihy: Knihotoč, veřejná úschovna nebo knižní bazar. *Ekolist* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/zelena-domacnost/rady-a-navody/sance-pro-nepotrebne-knihy-knihotoc-verejna-uschovna-nebo-knizni-bazar>
- ORSI, Janelle a Emily DOSKOW. 2009. *The Sharing Solution: How to Save Money, Simplify Your Life & Build Community*. Berkeley, Calif.: Nolo. ISBN 9781413310214.
- PAIS, Ivana a Giancarlo PROVASI. 2015. Sharing economy: a step toward the re-embeddedness of the economy? *Stato e Mercato* **105**(3): 347-378. Bologna: Il Mulino. ISSN 0392-9701.

- PICHT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. 2017. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?* Praha: Wolters Kluwer. ISBN 9788075528742.
- PUSCHMANN, Thomas a Rainer ALT. 2016. Sharing Economy. *Business & Information Systems Engineering* [online]. **58**(1): 93-99 [cit. 2019-01-15]. DOI: 10.1007/s12599-015-0420-2. ISSN 2363-7005. Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1007/s12599-015-0420-2>
- PWC. 2015. The Sharing Economy: Consumer Intelligence Series. *PWC* [online]. [cit. 2019-01-14]. Dostupné z: <https://www.pwc.com/us/en/industry/entertainment-media/publications/consumer-intelligence-series/assets/pwc-cis-sharing-economy.pdf>
- PÝCHA, Adam. 2012. Coworking: Co to je a proč právě vám může pomoci? *Mladý podnikatel* [online]. [cit. 2019-01-14]. Dostupné z: <https://mladypodnikatel.cz/co-to-je-coworking-t3647>
- REKOLA. 2019. *Rekola* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.rekola.cz/>
- ROGERS, Roo a Rachel BOTSMAN. 2010. *What's mine is yours: the rise of collaborative consumption*. New York: Harper Business. ISBN 9780061963544.
- SELLONI, Daniela. 2017. *CoDesign for Public-Interest Services*. New York: Springer Berlin Heidelberg. ISBN 978-3-319-53242-4.
- SOUKUPOVÁ, Klára. 2019. Za pronájem movitých věcí se v určitých případech neplatí daň z příjmů. *Podnikatel.cz* [online]. [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/nahodily-prijem-pronajem-movitych-veci/>
- UBER. 2019. O firmě. *Uber* [online]. [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: <https://www.uber.com/cs-CZ/newsroom/o-firme/>
- VANDEBRON. 2018. Over ons. *Vandebron* [online]. [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <https://vandebron.nl/over-ons>
- VEBER, J.; KRAJČÍK, V.; HRUŠKA, L. a kol. 2016. *Sdílená ekonomika: Vymezení metodologických postupů pro zajištění datové základny a ekonomických východisek pro regulatorní ošetření tzv. sdílené ekonomiky*. Praha: VŠPP [online]. [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: <https://www.vspp.cz/wp-content/uploads/2017/05/zprava.pdf>

VŠŠP, MPO a Jan PASTORČÁK. 2017. Analýza sdílené ekonomiky a digitálních platforem. *Úřad vlády České republiky* [online]. [cit. 2019-01-14]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_4_Material_Analyza.pdf

WAZE. 2019. *Waze* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.waze.com/cs/>

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Zákon č. 112/2006 Sb., o evidenci tržeb. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-112>

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235?text=p6>

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>